

EDITORIAL

Fent front a les nostres incerteses

Aquesta TOSCA es tanca, en el temps, amb el soroll —cada vegada més intens?— de la rua de fons. La celebració del Carnestoltes de Moià és singular: en un municipi amb tradició limitada en aquesta festa, la celebració es fa ja iniciada la Quaresma i amb predomini d'un públic jove i adolescent, amb els ingredients iniciàtics i d'efervescència propis d'aquesta etapa de la vida i d'aquest tipus de festa. Però aquest Carnaval, per a centenars de persones, s'haurà caracteritzat per una absència, la d'una persona —el Gori de Cal Maties— que n'ha estat motor durant anys i que hi ha aportat sempre originalitat, vitalitat i bonhomia. Sense ser-hi físicament, hi ha tingut presència.

Tal com era d'esperar, alguna disfressa de la rua moianesa feia al·lusió al *coronavirus*. En poques setmanes aquesta paraula (amb la seva versió científica *Covid-19*) s'ha incorporat sobtadament al lèxic global i el món s'ha posat a tremolar per l'emergència d'una nova malaltia que fa prendre decisions no sempre basades en la racionalitat: la prudència permet d'entendre l'anul·lació de congressos, però l'ús indiscriminat de mascaretes, una borsa en caiguda lliure i els mitjans de comunicació informant constanment del tema, no semblen correspondre a la magnitud d'una malaltia amb una taxa de mortalitat que a hores d'ara és més baixa que la de la grip.

Els països occidentals, entre ells el nostre —malgrat els problemes derivats

de les retallades pressupostàries dels darrers anys—, compten amb un sistema sanitari madur i d'accés universal, amb capacitat per a donar resposta, sense alarmismes, a una malaltia que, això sí, es pot estendre amb rapidesa. Precisament un article d'aquesta revista arrenca amb l'esment del patronatge de sant Sebastià sobre la nostra vila, perquè es va atribuir a aquest màrtir romà el deslliurament d'una pesta. S'entén: en el segle XVII, la invocació als sants era habitual quan les herbes remeieres eren el medicament habitual i ningú no hauria somiat amb la potència d'uns fàrmacs anomenats antibiòtics. El desenvolupament de la ciència és el factor que més va canviar les nostres vides en el segle XX, però continuem instal·lats en el XXI amb la necessitat de projectar teories conspiratives i pors exagerades.

En el número que teniu a les mans, diferents notícies fan referència també a la tempesta «Glòria», que va tenir lloc just després de la Festa Major d'Hivern, va cremar a Moià bona part d'una casa, va fer volar teules i va deixar el poble sense el toc de les campanes durant unes quantes setmanes. Una natura desbocada en un hivern primaveral.

Volem viure en un món segur i previsible, però un virus sorgit en terres llunyanes i una meteorologia canviant ens mostren que ens hem d'acostumar a un entorn més inestable i amb més incerteses de les que som capaços d'imaginar.

ÍNDEX

Editorial	3
Vida municipal	5
El consens. <i>AraMoià</i>	5
El pressupost, sense cap vot en contra. <i>J. Font</i>	6
Actes i esdeveniments	8
Dies de Carnestoltes. <i>E. Roca</i>	8
Festa Major d'Hivern. <i>E. Roca</i>	11
18a edició de la Cursa dels 2 Turons. <i>J. Font</i>	12
Les entitats informen	13
L'Esplai de la Gent Gran informa	13
Els Tres Tombs de Moià fan lluir una tradició ... <i>À. Mur</i>	14
Biblioteca Municipal 1 d'Octubre	16
Museu de Moià	17
Notícies del Cercle. <i>Cercle Artístic del Moianès</i>	19
Pastorets 2019: solidaris. <i>E. Permanyer</i>	20
Balanç de la temporada. <i>Pessebristes de Moià</i>	21
Moianès	22
Resum de l'any 2019. <i>Consorti del Moianès</i>	22
Conveni amb la Fundació Impulsa. <i>Consell Comarcal</i>	23
Notes terçolenques. <i>R. Puig</i>	24
Una escola de cinema a l'Estany. <i>D. Prat</i>	26
Esports	28
Antics futbolistes del C.E. Moià (4): C. Romeu. <i>J. Riera</i>	28
El C.E. Moià i Joan Vila, premiats a Barcelona. <i>J. Riera</i>	30
Una mica d'història	31
Oficis antics (11). Modista: Irene Roqueta. <i>R. Portet</i>	31
El racó dibuixat	35
Fent <i>skechcrawl</i> pel Moianès. <i>C. Garreta</i>	35
Lletres	36
El monument a sant Sebastià. <i>M. Baqués</i>	36
Miscel·lània	38
La Lluna i els seus mites. <i>J.L. Rodríguez Lara</i>	38
Publicacions	40
Els «fureros» continuen a bon ritme. <i>J. Clarà</i>	40
«Una novel·la que us apassionarà». <i>J. Clarà</i>	41
Hem perdut alguna cosa? <i>Picanyol</i>	42
Llibres. Revistes. Diaris	43
Breus / Moviment demogràfic	45
Necrològiques	46
Dades meteorològiques	50



Fot. Xavier Rius

VIDA MUNICIPAL

El consens

AraMoià

Des de fa anys, Moià pateix molt per culpa de la mala situació del seu ajuntament a causa de nombrosos anys de mala gestió. Aquest patiment ha comportat una manca d'equipaments, serveis i oportunitats.

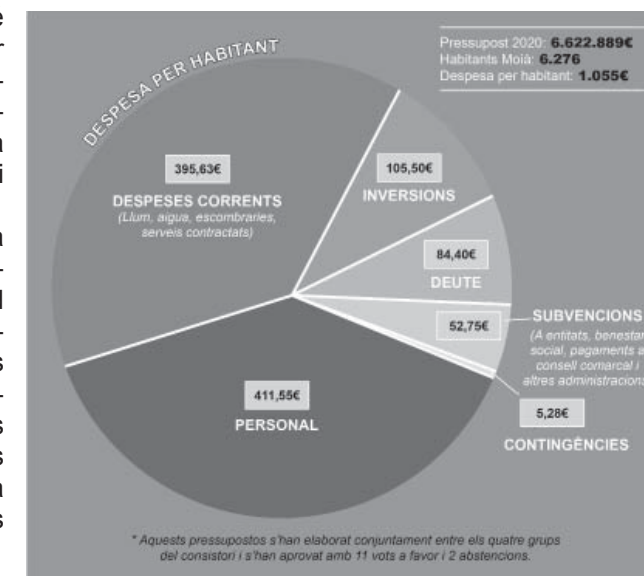
Un cop encarrilat el deute, vam encarar la campanya identificant quina era la base que ens calia per a poder reinventar-ho tot. Calia enfortir l'estructura de l'ajuntament (amb un nou secretari, un TAG, i augmentant hores de tècnics i administratius), com també enllestir el POUM per poder arreglar el desgavell urbanístic que no permet fer obres importants a mig poble, i encara menys a les urbanitzacions i polígons.

En les reunions prèvies a la constitució de l'equip de govern, vam posar-nos d'acord els quatre grups en la necessitat d'afrontar amb consens els temes cabdals que ens afecten. Així es varen crear unes primeres comissions reglades on treballar de manera franca per aconseguir els acords més amplis.

Fruit d'aquesta manera de fer, aquest febrer s'han aprovat els pressupostos del 2020 sense cap vot en contra. Després de l'estiu, la regidora d'Hisenda, Gemma Bisbal, va començar les reunions amb tots els grups polítics, junts i per separat, negociant i discutint totes les diverses opcions per tal de poder aconseguir els millors pressupostos per a Moià. Els pressupostos aprovats inclouen un augment del personal administratiu i tècnic, de les inversions en equipaments, escoles, carrers, civisme, mobilitat

i projectes a favor del medi ambient, com també la millora de la qualitat de vida dels moianesos.

En aquest mateix ple es va aprovar per unanimitat tornar a licitar l'acabament del POUM. Un cop adjudicat, l'equip redactor tindrà tres anys per a acabar-lo. Tot i que el tràmit no ho requeria, vam trobar imprescindible que s'aprovés en el ple amb el consens de tots els grups. Es va portar a votació el mateix plec de clàusu-



les tècniques que va preparar l'antic secretari Miquel Colom. Com a conseqüència de diverses reunions de la comissió, i amb la voluntat de consens com a fita, es varen incorporar unes esmenes al redactat i el compromís que els plans parcials necessaris es decidiran en la comissió del POUM.

El consens, una fita absolutament imprescindible per a desencallar Moià. Som-hi!

LA TOSCA Can Carner. Joies, 11-13 - 08180 Moià · latosca@latosca.cat · www.latosca.cat

Consell de Redacció: Mercè Bigorra, Jaume Clarà, Josep Font, Albert Lozano, Elvira Permanyer, Roser Portet, Josep Riera, Elisa Roca, Josep Rúaix, Elvira Vilardell
 Administració: Eduard Gómez
 Disseny de la revista: Soldevila. Disseny i Comunicació — Impressió: Winihard Gràfics, Moià
 DL B-4501-1983 — ISSN 2014-5160, 2014-5179 (versió digital) — 8 números l'any. Preu de l'exemplar: 4'5 euros

Edita: ASSOCIACIÓ CULTURAL
MODILIANUM

Amb el suport de



LA TOSCA és membre de l'Associació Catalana de la Premsa Comarcal

El pressupost, sense cap vot en contra

Josep Font

El ple municipal ordinari de Moià del 19 de febrer va permetre de visualitzar una inflexió en el posicionament dels grups polítics, ja que, en primer lloc, es va acordar per unanimitat la convocatòria d'una nova licitació per a l'acabament del POUM, un projecte que s'ha anat arrossegant en el temps i està paralitzant la gestió urbanística del municipi.

El punt més important de l'ordre del dia era l'aprovació del pressupost del 2020, que va comptar amb onze vots a favor i dues abstencions, sense cap vot en contra, doncs. Tenint en compte que l'ajuntament està compost per quatre grups, aquest resultat s'ha d'interpretar com a fruit d'una voluntat i capacitat de diàleg, de debat i de negociació previs entre els grups.

El pressupost d'enguany ascendeix a 6.622.889 euros, amb un increment de 111.049 en relació al del 2019. Una de les novetats és que deixen de fer-se amortitzacions anticipades del deute, per la millora de l'estat financer de l'ajuntament. Sense aquestes aportacions, hi haurà 400.000 euros disponibles, que podran dedicar-se a altres actuacions.

La memòria de l'alcaldia presentada per a l'aprovació del pressupost destaca que són uns «pressupostos basats en la voluntat de millora en la prestació dels serveis públics, intentant cobrir aquelles mancances que sofreix el municipi com a conseqüència de la política d'austeritat dels darrers anys». Es reconeix, així mateix, que «també es fa un esforç molt important pel que fa a les àrees de benestar social, habitatge i participació ciutadana, atès que es consideren de la màxima prioritat per part de l'actual equip de govern».

Les despeses de personal és la partida més important, amb 2.574.000 euros,

el 38,9% del total. Les retribucions, com en totes les administracions, s'han incrementat un 2%. Enguany es crea una nova plaça d'auxiliar administratiu, una plaça temporal de TAG secretari —amb una dotació de 43.204 euros—, així com una plaça temporal de tècnic auxiliar de joventut, amb una dedicació del 50%. Aquests increments s'aconsegueixen per la minva de costos derivada de la supressió d'una plaça de la policia local, entre altres causes. També és previst d'incrementar les hores de dedicació d'arquitectura i enginyeria.

Pel que fa a les despeses corrents en béns i serveis, estan dotades amb 2.494.434 euros. Inclouran l'acabament del POUM, projectes vinculats al medi ambient (conscienciació del reciclatge, reducció de residus, etc.), projectes vinculats al civisme i la joventut i una partida extraordinària de 35.000 euros per a subvencions a entitats, que s'afegeix a la partida, també de 35.000 euros, que ja s'havia executat en exercicis anteriors.

Les inversions pròpies, amb 646.210 euros, suposen ja el 9,8% del pressupost, unes inversions que durant molts anys van ser pràcticament inexistentes. Es duren a terme mesures d'estalvi energètic, com la instal·lació de plaques fotovoltaïques o de llums led, millores en la piscina i en el claustre, i es continuarà aplicant el pla de mobilitat. Cal ressenyar, així mateix, que el capítol de passius financers, dotat amb 462.618 euros, «suposarà una disminució del 6,91% del crèdit del pressupost municipal de l'any anterior», segons la memòria de l'alcaldia.

Pel que fa als ingressos, l'aportació principal prové dels impostos directes (Impost de Béns Immobles, Impost d'Increment del Valor de Terrenys de Natura-

lesa Urbana, Impost de Béns de Natura-lesa Rústega, Impost d'Activitats Econòmiques i Impost de Vehicles de Tracció Mecànica). L'IBI és, quantitativament, el més important, ja que es preveu d'ingressar per aquest concepte 2.667.000 euros; continua mantenint un tipus impositiu molt elevat, amb un coeficient de 1,03 (el màxim legal s'estableix en 1,1). L'Impost de Vehicles, amb 382.500 euros, és la segona font d'ingressos, pel que fa als impostos directes. Les transferències corrents —fan referència a la participació dels municipis en els tributs de l'Estat— compten amb 1.534.030 euros, seguides de prop pels ingressos procedents de taxes i preus públics, amb 1.335.355 euros.

La interpretació dels pressupostos municipals pot resultar feixuga a les persones allunyades de la gestió pública. Si

reculem al primer pressupost aprovat en el «mandat Guiteras», el gener del 2013, el pressupost total era pràcticament idèntic a l'actual (havia arribat als 10.000.000 euros abans de la crisi). Ara bé, l'estructura del pressupost difereix totalment de l'aprovat fa set anys: tot i que l'any 2013 la partida principal de despesa era la de personal, com ara, la segona era la del deute, a la qual l'any 2013 es van destinar 2.050.000 euros (resultat d'integrar els imports dels capítols III, VIII i IX). L'any 2020, la suma d'aquestes partides és de 545.000, una quarta part.

Finalment, coms s'ha dit, les inversions directes d'enguany seran de 646.210 euros. L'any 2013 s'hi va poder destinar un import del tot testimonial de 23.000 euros per a l'arranjament d'un mur del parc. Som, doncs, en una nova etapa.



CFGM Tècnic/a en cures auxiliars d'Infermeria

Escola Pia Caldes Vine i coneix-nos
entrevistes personalitzades

✉ caldes@escolapia.cat ☎ 938650333 📧 caldes.escolapia.cat

7 de març a les 11h. sessió informativa

ACTES I ESDEVENIMENTS

Dies de Carnestoltes

Elisa Roca

ABIC

Per tal de promocionar el comerç de proximitat en temps de Carnaval, la Unió de Botiguers va animar a fer compres en les seves botigues els dies 28 i 29 de febrer i 1 de març. Així els compradors podien participar en el sorteig de dues entrades per a anar a veure l'espectacle *On ice, 100 años de magia*.

Carnavals infantils

El dijous dia 20 de febrer els nens i nenes de l'Escola Pia van sortir a fer el volt

i amics disposats a immortalitzar aquests moments amb innumbrables fotografies i vídeos.

El dissabte dia 22 del mateix mes les unitats de l'agrupament escolta es van disfressar de «calçots» i, juntament amb tota la canalla del poble que va voler afegeir-s'hi, amb pares, familiars i amics, van sortir a celebrar el Carnaval fent xerino-la pels carrers del poble. Un cotxe amb remolc, en el qual uns altaveus emetien música festiva per animar el gran nombre d'assistents a la cercavila, precedia la rua.



Carnestoltes de l'agrupament escolta (fot. E. Roca)

pel poble, com fan cada any, per donar la benvinguda al Carnestoltes. Enguany es van veure disfresses de massais, mexicans, lleons, científics i un drac xinès i tot! Com sempre, precedits pel so de les gralles del Grup de Grallers de Moià, van engrascar amb cants i gatzara els carrers de la vila davant l'atenta mirada de familiars

El final de festa es va dur a terme a l'espai de Les Faixes. Damunt l'escenari, i perquè no decaigués la gresca, els mateixos caps escoltes ballaven i divertien el personal que omplia de gom a gom el local. La tarda va acabar amb una xocolatada amb coca. Cal ressaltar la gran tasca que fa aquest jovent envers la mainada i els

joves, organitzant, de manera voluntària, tant esdeveniments festius com aquests, com sortides, travesses o els esperats campaments d'estiu.

Una rua abreujada però més vistosa

Dues peculiaritats van confluïr el dia de la rua general de Carnaval. La primera, que es va escaure en 29 de febrer, any de traspàs, i l'altra, que un bon nombre de vilatans no van poder arribar a temps a l'inici de la rua perquè per primer cop, des que és a l'exili, el president Puigdemont i els consellers Toni Comín i Clara Ponsatí van poder viatjar a la Catalunya del Nord, a Perpinyà, per assistir a un acte del Consell per la República, acte que va

les dotze úniques carrosses que enguany van transitar. Malgrat el reduït nombre de grups, val a dir que van lluir més vistosament que altres anys. Coreografies ben treballades i ambient musical que convidava a la festa i a la ballaruga van fer que, encara que les disfresses no fossin del tot originals, la cercavila es desenvolupés amb alegria i animació. Entre altres temes, van desfilar abelles, indis, *Harry Potter*, personatges de contes infantils, *Aladins* o *l'Àlícia en el país de les meravelles*, etc. Més actual va ser la carrossa imitant la popular cantant *Rosalía* i la diversió va venir de la mà del grup format per Paco Moral, Jordi Marsinyach, Marc Pardo, etc., que, amb les seves evoluci-



Molta gent, sobretot jove, va participar en la rua (fot. Xavier Rius)

aplegar més de 150.000 persones. Des de Moià s'havien organitzat autocars per a poder-hi anar i, entre l'endarreriment de l'acte perpinyanès i el col·lapse circulatori de sortida, hom va arribar força tard.

Pel que fa a la rua, com ja és habitual, va ser tocatardana. A les set tocases començaven a enfilear l'avinguda de la Vila

ons de natació sincronitzada femenina, van fer riure tothom. Hi hagué escassos esments a la política o al temut *coronavirus* (només un grupet sense carrossa hi va fer al·lusió), temes que omplen les primeres pàgines dels noticiaris avui en dia. La nit va acabar a Les Faixes amb l'actuació del Dj Nandu.



Rosalía i la natació sincronitzada, dues de les comparses de la rua (fot. Xavier Rius)

Festa Major d'Hivern

Elisa Roca

«Glòria», el temporal d'aigua i vent que va assotar Moià, com la resta del territori català, la penúltima setmana de gener, ja treia el nas el diumenge dia 19 de gener. Per tal d'evitar el risc que barrets, mantellines, capes i faldilles volessin davant l'escomesa del vent, els organitzadors van optar per fer la ballada dins l'església parroquial. Amb alguna nova i jove incorporació al grup de danses —que sempre té les portes obertes a qualsevol que s'animi a provar-ho— i amb la tristesa que Maria Vilarmau decidís, després de vint-i-cinc anys de ballar el Ball del Ciri, que aquest 2020 seria l'últim, els balladors i els garrofins van executar els seus balls sota els acords de la Cobla Sabadell.

Al vespre de la vigília de Sant Sebastià, els garrofins van desafiar les inclemències del temps i sortiren a ballar pels carrers de la vila acompanyats pels teiers i el Pollo. El dia del sant, a les dotze del migdia, es va oficiar la missa solemne i, com és habitual, els garrofins, acompanyats de la figura del Pollo i al so de la gralla, van ballar davant l'altar la seva tradicional dansa, que van repetir a fora, davant el temple, un cop finalitzada l'eucaristia.



Els dansaires i la cobla, a l'església

**CLÍNICA DENTAL
PUJOL**

Ctra. de Manresa, 35 - Baixos
08180 Moià
www.clinicadentalmoia.com
Tel. 93 830 06 98
Mòbil 629 058 269

ODONTOLOGIA GENERAL
URGÈNCIES
ORTODÒNCIA
IMPLANTS

18a edició de la Cursa dels 2 Turons

Josep Font

El 19 de gener va celebrar-se la Cursa dels 2 Turons. Enguany culminava el traspass de la gestió i organització de la cursa de la família Padrisa al GEMI, que ja feia anys que hi col·laborava i que coorganitzava la prova.

Hem parlat amb David Liesa, el director de la cursa, que reconeix que afrontaven l'edició d'enguany com un repte i un risc, perquè en van modificar força elements. «Vam decidir, en primer lloc, centrar-nos en les curses *humanes* i deixar de banda el Cani Cross i la marxa a peu, per tal de poder abastar i organitzar professionalment les curses. La volíem fer més atractiva per al corredor, en un moment en què s'organitzen moltes curses de manera molt professionalitzada.»

Es va oferir una cursa de muntanya de 21 Km, una altra de 12 Km i es van organitzar curses infantils. El recorregut també va canviar i no va ser tan tècnic com en edicions anteriors. També es van centralitzar tots els serveis al Pavelló Poliesportiu (pàrquing, guarda-roba, inscripcions, sortida, arribada, dutxes, massatges

i lliurament de premis). Ara bé, a fi d'evitar que la cursa pogués veure's desplaçada del centre de Moià, els corredors van travessar el poble enfilant per l'avinguda de la Vila i el carrer de Sant Sebastià.

Els participants van ser 246 en la cursa de 12 Km, 133 en la de 21 Km i 95 en les infantils. En total, 474 participants. Es van dedicar molts recursos als serveis als corredors i en l'organització van participar-hi 70 persones del GEMI com a voluntàries.

La 2 Turons està inclosa en el circuit oficial de la Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya. David Liesa comenta que, tot i l'esforç que van haver de fer, «vam quedar molt contents de la reacció dels àrbitres de la Federació a l'acabament de la cursa i, sobretot, del *feedback* dels corredors». Com a balanç, cal destacar la capacitat d'obtenir espònsors, tant en espècies com en aportacions monetàries, que van ascendir a 1.200 euros. De cara a l'edició del 2021, el GEMI té el repte de potenciar les curses infantils, aprofitant que al Moianès hi ha l'Escola de Trail.



Participants en les curses infantils de la 2 Turons (fot. Pep Campà)

LES ENTITATS INFORMEN

L'Esplai de la Gent Gran informa

El cap de setmana del 22 i 23 de febrer el grup de teatre del nostre Esplai va presentar a la sala polivalent l'obra de teatre *R.U.R (Rossum's Universal Robots)*. Una obra de ciència-ficció escrita a començaments dels anys vint del segle passat i estrenada a Barcelona al teatre Romea per la Companyia Vila-Daví, amb el moianès Pius Daví com a director i actor.

L'autor de l'obra, el txec Karel Čapek, explica com les màquines artificials, que des aleshores se'n diuen *robots*, ens poden ajudar, condicionar o hipotecar les nostres vides. El que ell va pensar i escriure, cent anys després és una realitat incontestable.

Per tal d'explicar aquesta realitat, vint actors, actrius i col·laboradors (traspunts, maquilladores, perruqueres, modistes, fusters, so, etc.) han aixecat el teló sota la direcció escènica d'Elvira Permanyer. Un decorat simple però visualment molt efectiu, confeccionat pel mateix grup a la fusteria de Joan Serracarbasa, és presidit per un gran finestral on es veu un dels polígons industrials de Moià.

Un gran treball de tots els participants, especialment dels dos protagonistes principals, Maria Santacreu i Albert Sala, seguits per un equip de científiques (M. Aliberch, T. Carbonés, M. Rosell, R. Ponsa i J. Picañol), C. Casas, dels robots (M. Aliberch, R. Burdó, C. Homs, M. Martínez, S. Padrisa, T. Verdaguer, P. Quintana, J. Remon), que van fer passar molt bona estona als dos-cents espectadors entre somriures i reflexions.

Com ja és habitual quan un grup de moianesos presenta una obra de teatre, la sala polivalent de l'Esplai queda petita, fet que va provocar que molts espectadors habituals no poguessin entrar, especialment el segon dia de representació. Un cop vista l'agenda d'activitats programades fins a l'estiu, el grup de teatre tornarà a representar l'obra per a aquells que no la pogueren veure i els qui vulguin tornar-hi, el diumenge dia 17 de maig.

En aquests moments el grup de teatre de l'Esplai ja té emparaulats un seguit de *bolos*, el primer el dia 14 de març a Caldes de Montbui. Hi sou convidats!



Un moment de la representació, amb els robots en escena (fot. Alfred Plans)

Els Tres Tombs de Moià fan lluir una tradició ben viva

Àlex Mur Creus

El diumenge 26 de gener els Tres Tombs de Moià van lluir acompanyats d'un dia més primaveral que no pas propi del primer mes de l'any. Es va tancar, d'aquesta manera, el tradicional cicle festiu d'hivern de la vila, que havia començat el dia de Sant Antoni Abat, 17 de gener, amb la missa solemne en honor del sant celebrada a l'església parroquial.

L'endemà, dissabte 18 de gener, es va dur a terme el relleu de banderers amb el trasllat de la bandera de sant Antoni des de casa del banderer de l'edició del 2019, Bernat Coma Carreño, fins a casa del banderer d'enguany, Andreu Padrisa Prieto. En arribar al domicili del nou banderer, els Grallers van prosseguir amb la seva serenata i Coma va passar el relleu a Padrisa imposant-li la capa, el barret de copa i cedint-li la característica bandera blau turquesa, ensenya de sant Antoni a Moià des de 1984. L'amfitrió va oferir xocolata desfeta i un esplèndid refrigeri a tots els presents en el seguici.

Seguidament, a l'Espai Cultural Les Faixes es va celebrar el tradicional sopar que el banderer i els administradors entrants ofereixen als banderers d'anys anteriors i a la presidenta i vocals de la Junta dels Tres Tombs. L'àpat es va cloure amb un brindis i les intervencions emocionades del banderer, dels administradors entrants, Ramon Tarter (Roger Tarter per delegació), Carles Quispe i Carlota Quispe, i de la presidenta de la Comissió dels Tres Tombs, Rosa Ponsa Rovira.

El dissabte 25 de gener, vigília de la celebració dels Tres Tombs, va tenir lloc la Gran Botifarrada i la ballada de *country*. Enguany, degut als efectes destructius del temporal de llevant «Glòria» sobre l'enllumenat i algunes teulades de la plaça Major, aquests actes es van celebrar a la plaça del CAP, mantenint un bon ambient festiu. En aquest sentit, es van distribuir uns cinc-cents entrepanes de botifarra confeccionada per carnisseries i cansaladeries de la vila (Cal Noc, Cal Vives, Cal Ma-

ties i Ca la Teresa). En paral·lel, la tarda i vespre del mateix dia es van dur a terme les serenates dels grallers davant els domicilis dels administradors sortints, Josep Ges, Xavier Campmany i Martí Arañó, i dels esmentats administradors entrants.

El diumenge dia 26, ben d'hora, el foc encès cridava a la concentració dels carros, carrosses, genets i tractors participants en la passada dels Tres Tombs al terreny enfront de les instal·lacions del C.E. Moià. Després d'un esmorzar com Déu mana, es començaren a preparar els animals i els vehicles que farien les tres voltes al nucli urbà de la vila per tal de ser beneïts i honorats. A les onze, el so de la banda moianesa «Som-hi de Caraband» va donar inici a la cavalcada, encapçalada pel banderer i els administradors seguits dels carros de tir llarg i de tir curt, per les carrosses, els genets i els nombrosos i impecablement conservats tractors antics de Moià. Al passant del tercer tomb per la plaça Major, després de tastar el tros de tortell i beure el glop de vi bo gentilisa del forn Cal Bou per als participants del seguici, els dansaires de Moià van ballar el tradicional Contrapàs Curt davant el banderer i el nombrós públic present.

La celebració dels Tres Tombs es va

concloure a la plaça de l'Hospital, davant l'estàtua de Rafel Casanova, amb el lliurament d'un obsequi a tots els participants de la cavalcada, la visita del banderer i els administradors als residents de l'Hospital-Residència i la fotografia dels banderers d'edicions anteriors amb el d'enguany i l'ensenya de sant Antoni Abat.

Des del passat 2019, els Tres Tombs de Moià disposen de xarxes socials on es publiquen les activitats dutes a terme durant la preparació i la celebració de les festes de Sant Antoni Abat a la vila. Enguany, a més dels comptes a Twitter i Instagram, la Comissió dels Tres Tombs ha posat en funcionament un compte de Facebook amb l'objectiu de promoure les seves activitats amb un major abast sobre el seu *target* de públic potencial. (Twitter: [@TresTombsMoià](#); Instagram: [@trestombsmoia](#); Facebook: [Tres Tombs de Moià](#)). Us animo a seguir a les xarxes socials l'activitat vinculada a una tradició tan nostrada que honora els animals domèstics i el bestiar amb els quals els humans fa gairebé 10.000 anys que convivim. Una tradició que hem de mantenir vigent per no oblidar els nostres orígens en un futur que ens espera impacient.

Visca Sant Antoni Abat!



Un dels carros, al seu pas per la plaça Major



El banderer i els administradors entrants i sortints

Biblioteca Municipal 1 d'Octubre



Taller de màscares a la biblioteca (fot. Biblioteca Municipal 1-0)

El Consell Català del Llibre Infantil i Juvenil (ClijCAT) ha convocat el 15è Premi de Literatura Infantil «Atrapallibres», amb el propòsit d'estimular en els infants la lectura d'imaginació. La biblioteca hi participa en les categories de 9, 10 i 11 anys. Entre gener i març, cada grup ja haurà llegit, comentat i puntuat tres llibres. Per celebrar la Festa Major d'Hivern es va fer l'espectacle *La galleda del Billy*, a càrrec de Laura Asensio: un conte d'imatge visual amb ombres xineses per a mostrar la força de la imaginació i sensibilitzar sobre no llençar plàstics al mar.

El 24 de gener es van presentar els tres treballs de recerca de 2n de batxillerat de l'Institut Moianès que van ser més ben valorats dins de cada especialitat: Laia Garolera, dins l'àmbit lingüístic, va presentar *Creación de una novela visual: de la novela al juego*; Abril Orellana va exposar el seu treball, dins l'àmbit social, *Les dones en el món laboral a Moià durant l'etapa franquista*, i finalment Gemma Solà va parlar de *La medicina de precisió amb CAR-T en el tractament del càncer*, emmarcat dins l'àmbit científic. Enhorabona a totes tres, per la qualitat

de les recerques i la claredat en les exposicions!

En la tertúlia sobre novel·la tinguda pel gener es va comentar l'obra *Memorias de Adriano*, de Marguerite Yourcenar; va conduir les converses Marian Baqués. La del mes de febrer va ser sobre la novel·la *Orgull i prejudici*, de Jane Austen, i va ser dirigida per Pep Monsech, filòleg en llengua i literatura anglesa i professor de la Universitat Ramon Llull. En el club de «Llegir el teatre» es va parlar sobre l'obra *La casa de les aranyes*, del valencià Paco Zarzoso, amb tertúlia moderada per Elvira Permanyer i posterior sortida al Teatre Nacional de Catalunya a veure l'obra.

El 31 de gener, en la primera xerrada del Cicle d'Hivern del Cercle Artístic del Moianès, Leonardo de Armas va parlar sobre l'Escola Internacional de Cinema de l'Estany. Durant el mes de febrer s'ha pogut veure l'exposició *Que existeixi la llum*, quadres del pintor brasiler Vinicius Barajas, que forma part del voluntariat internacional de la Comunitat dels Avets. El mateix Vinicius va fer la xerrada del mes de febrer del Cercle Artístic, parlant sobre pintura i escultura i sobre la seva obra.

Durant el mes de febrer els alumnes de 6è de les escoles de Moià van participar en el taller de poesia i teatre a càrrec de Montse Vilà, de Teatre ART. La poesia serveix d'excusa per a treballar l'expressió oral. De manera lúdica, es parla de la importància de diferents elements que intervenen en la comunicació, po-

sant especial atenció en la interpretació del text

A l'espai de TdeTallers es van fer màscares d'animals amb plats de cartró per a anar ben disfressats durant el Carnestoltes.

El divendres 14 de febrer es va presentar la novel·la *La volada del pinsà*, de l'escriptora moianesa Roser Blàzquez.

Museu de Moià

La papallona del boix

Pel juliol de l'any passat vam començar l'estudi de l'atac de la papallona del boix (*Cydalima perspectalis*) al Parc Prehistòric de les Coves del Toll. El projecte, encapçalat per l'enginyer agrícola Xavier Serrano i amb la col·laboració del Museu i l'Ajuntament de Moià, es va encetar amb la cerca i identificació de les zones afectades i, posteriorment, amb la ubicació de trampes de feromones per a conèixer el volum de l'afectació i poder fer un tractament a mida. Ara com ara estem esperant que passi l'hivern per a fer un segon tractament abans de la primavera, quan tot estigui a punt de despertar... incloent-hi les erugues.

Afectació del «Glòria»

L'episodi de la borrasca «Glòria» va

afectar tot Catalunya, compresa la nostra comarca. El vent va fer mal, però la màxima afectació al Parc Prehistòric de les Coves del Toll va ser la pluja. La cova del Toll és un sistema càrstic i una cova viva que, cada cop que s'hi fa present el riu subterrani, segueix el seu curs natural d'erosió. Malauradament, aquest cop és un dels pitjors que es recorden pel volum del cabal del riu. Segons l'últim estudi hidrològic realitzat a les cavitats, les coves del Toll són inundables a partir de períodes de pluja forta per sobre dels 40 mm de precipitació diària acumulada. A hores d'ara, i després d'uns dies de neteja i organització de les zones visitables del jaciment i de l'accés a la cova, la normalitat s'ha restablert en tot el recorregut.

TOTAL VISITANTS COVES-MUSEU 2019

COVES DEL TOLL	
<i>Particulars</i>	10066
<i>Escolars</i>	11563
<i>Grups</i>	1624
MUSEU MUNICIPAL	
<i>Permanent</i>	5170
<i>Temporal</i>	1312
	29735

Visitants 2019

L'any 2019 ens deixa unes xifres de visitants i escolars dels dos equipaments, Museu i Parc Prehistòric de les Coves del Toll, a l'alça. El volum de visitants dels dos equipaments s'ha incrementat en més de 10.000 persones respecte al 2018, deixant-nos una xifra total de 29.735 persones que han escollit els nostres equipaments i la nostra oferta didàctico-lúdica.

Bicicleta elèctrica

El dia 22 de gener la Diputació de Barcelona, en la línia estratègica de mobilitat tova, va adjudicar cent cinquanta bicicletes elèctriques a vuitanta-dos municipis, entre ells Moià. El nostre company cap de Didàctica, J. Costa, va assistir a la jornada sobre l'ús de la bicicleta en les administracions, que es va concloure amb el lliurament de les unitats sol·licitades als diversos municipis de mans del diputat de l'Àrea de Medi Ambient, Xesco Gomar. La bicicleta atorgada a l'Ajuntament de Moià anirà destinada al servei tècnic municipal del Museu de Moià.

Horari d'estiu

Us fem saber que el pròxim dissabte 21 de març encetem l'horari d'estiu continuat, de 10.30 a 19.00 h, al Parc Prehistòric de les Coves del Toll. El Museu de Moià continua amb el seu horari d'obertura habitual de dijous a diumenge.

Exposicions temporals

Encetem l'any amb l'exposició temporal de la moianesa M. Cardona *Artist&Monts*, que va ser inaugurada el dia 11 de gener i es podrà visitar fins al 8 de març. El calendari d'exposicions continuarà amb *Notes de llum. Meditació contemplativa*, a càrrec de C. Morales, que s'ha d'inaugurar el 14 de març i es podrà visitar fins al 10 de maig. Totes dues exposicions són de pintura, van adreçades a tots els públics i són visitables dins l'horari d'obertura del museu.

Memòria històrica de la descoberta de les Coves del Toll

Fa uns quants mesos que des del museu hem encetat el projecte de recuperació de la memòria històrica de la descoberta de les coves del Toll mitjançant el patrimoni immaterial, les fonts orals. Les tasques de recerca han començat amb les entrevistes a alguns dels pioners moianesos, Sr. Tarradellas i Sr. Coll, que han estat realitzades i transcrits per la nostra companya Q. Alberch, antropòloga social i cultural. La intenció d'aquest projecte és la de recopilar les experiències dels qui van participar en les tasques de descoberta i excavació de la cova ara fa més de mig segle. Si teniu informació que cregueu que pot formar part d'aquest objectiu, us agrairíem que us poséssiu en contacte telefònicament amb el museu.

Notícies del Cercle

Cercle Artístic del Moianès

Durant els mesos de gener i febrer han continuat les activitats ordinàries del Cercle Artístic: les classes del dimarts amb Marina Berdalet, les sessions per a infants de dibuix del dissabte a Moià i també les sessions de ceràmica per a adults i infants d'Aina Garcia. Així mateix ha continuat el Taller Obert.

Han prosseguit les trobades de retrats del segon divendres: la del dia 9 de gener es va realitzar al Barbolet, a Moià, i en ésser la trobada número deu la vam celebrar amb un concert de clarinet a càrrec de Leonardo de Armas. La trobada de febrer la vam fer a l'escola de dansa Somnis, on una quinzena de dibuixants vam poder gaudir de l'assaig i vam tenir el repte de dibuixar en moviment.

Cal destacar també que han continuat les xerrades a la biblioteca, el gener amb la presentació de l'Escola Internacional de Cine, amb Leonardo de Armas.

Del 24 de gener al 2 de febrer va tenir lloc a Moià la 15a Mostra de Petit Format, amb més de cent cinquanta obres de 20x20 cm, de les quals vint-i-dues eren d'artistes moianesencs.

El dia 8 de febrer es va organitzar una *masterclass* d'aquarel·la impartida per l'artista Oriol Olivé. Hi van assistir vint-i-tres persones, que pogueren veure com es realitzava una aquarel·la del Molí d'en Brotons, que un cop finalitzada es va sortejar entre els assistents.

S'ha reactivat l'espai expositiu de la primera planta de Can Carner, al costat del Cercle. Fins al 31 de març s'hi poden veure obres d'Oriol Olivé.

El dia 8 de febrer van entrevistar-nos en el programa *Racó de les Arts* de Ràdio Moià i mentrestant un grup dels alumnes del dissabte van estar retratant els presentadors del programa; en acabar els van regalar els dibuixos.



MOIÀ
Avda. Zona Industrial, s/n
Tels. 93 830 12 25
93 820 77 77

AVINYÓ
Antoni Prat, s/n
Tel. 93 838 72 78

SANT QUIRZE SAFAJA
Ctra. de Mollet-Moià
Km. 25,400

CALEFACCIONS - INDÚSTRIES
AGRÍCOLA - AUTOMOCIÓ

SERVEI A DOMICILI
TELS. COMANDES :
93 830 12 25 - 93 820 77 77

CE

Odontologia conservadora i estètica
Endodòncia i pròtesis
Odontopediatria
Ortodòncia
Cirurgia
Implants i periodòncia
Blanquejaments

Visites diàries

CLÍNICA DENTAL ANFRUNS

Dra. Carlota Anfruns Damians - Odontòloga i Màster en Od. Integrada d'adults
Dr. Lluís M. Anfruns i Serra / Metge - Estomatòleg

Av. de la Vila, 3-5 - 08180 Moià - Tel. 93 820 81 28

Pastorets 2019: solidaris

Elvira Permanyer i Sert

En el programa de mà dels Pastorets d'aquest any s'indicava que amb els diners de les entrades dels tres dies de representació i un cop pagades les despeses generades (decorats, vestits, maquillatges, tècnics de llum i so...) es faria un lliurament a l'Associació Càncer Infantil del Moianès (ACIM).

Per complir aquest compromís, el dia 27 de gener l'equip director dels Pastorets, Albert Sala i Elvira Permanyer, vàrem lliurar a la presidenta de l'ACIM, Yolanda Pujol, la quantitat de 2.000 euros, amb el vist-i-plau dels actors i actrius que enguany han participat i col·laborat en els Pastorets.

L'ACIM portarà els diners recollits a l'Hospital de Sant Joan de Déu de Barcelona, en concret al Laboratori d'Oncologia per a la investigació específica del càncer pediàtric. Des de la seva creació fa un parell d'anys, l'ACIM

ha anat recollint diners de diverses entitats del Moianès que, tot organitzant actes i esdeveniments, donen part dels diners recollits per a aquesta finalitat: concursos de tir al plat per la Societat de Caçadors, partits de futbol, els bitllaires de l'Estany durant la Fira d'Artesania... Tots aquells que estiguen interessats en aquesta tasca de foment de la investigació, us podeu adreçar a: acimoianes@gmail.com.

A l'inici de l'estiu, l'ACIM organitza la *Xipifesta*, i aquest any ja serà la tercera edició, probablement el dia 30 de maig a l'Espai Cultural Les Faixes. S'hi faran un seguit d'activitats, tallers, espectacles i concerts per a infants amb la finalitat de recollir fons. El nom de *Xipi* ve del nom *Xipirons* que té la vuitena planta de l'Hospital de Sant Joan de Déu, on hi ha ingressats els infants amb càncer.



Yolanda Pujol rep l'aportació dels Pastorets de mans d'Albert Sala

Balanç de la temporada

Pessebristes de Moià



Curs d'iniciació al pessebrisme (fot. Pessebristes de Moià)

De nou, amb energies renovades, els Pessebristes de Moià començàvem el cicle nadalenc, plens de ganes de fer noves activitats. Obrim l'exposició pel pont de la Puríssima, però la inaugurarem oficialment el dia 15 de desembre durant la Fira del Tió; com cada any, aquest dia tenim una assistència de públic considerable; també van tenir molta acceptació els tallers que vam preparar per a fer decoracions nadalencques, i amb l'escalfor d'un bon foc tothom qui volia podia menjar torrades amanides amb oli i all.

La novetat, però, ha estat l'organització del primer Concurs de Pessebres Populars. Hi havia dues categories: establiments i particulars. Un dels propòsits d'aquest concurs era traslladar la nostra activitat al poble i fomentar la tradició de fer els pessebres populars a les cases i a les botigues. El resultat va ser satisfactori, donat que, tot i que era el primer any que els Pessebristes de Moià convocàvem aquest concurs, vam tenir força inscrits. Tal com diuen les bases del concurs, el dia 27 de desembre, el jurat, format per membres dels Pessebristes de Moià i del Cercle Artístic, va visitar les cases dels participants per valorar els pessebres. Cal dir que fou una bona experiència, tant per veure les cares de satisfacció de les per-

sones que visitàvem com la bona sintonia que tinguérem amb el Cercle Artístic. El veredict va ser difícil, ja que per un motiu o un altre cada pessebre mereixia guanyar; però, com que el primer premi només pot ser per a un, vam creure que tots haurien de tenir un record de la seva participació. El dia 12 de gener vam fer el lliurament de premis, amb una xocolatada per a tots els participants i familiars; l'ajuntament ens va cedir els baixos de La Masia i, tot i això, el local ens va quedar petit, perquè érem més de vuitanta persones. El primer premi de pessebre popular va ser per a Arnau Gentil Solà, i el premi per a establiments ha estat per a Estrada Ferreters.

També cal dir que aquesta temporada ha estat una de les millors des de la nova ubicació del local dels Pessebristes a l'antic ajuntament. Han passat més de 1.200 persones per l'exposició de diorames, i també han vingut més de 400 alumnes de les dues escoles, la Il·lar dels Avets, i molts pessebristes d'altres associacions. Sens dubte, el curs d'iniciació al pessebrisme d'aquest any 2019 també ha estat un èxit d'assistència i s'ho han passat molt bé tant els nens com els adults. En la pròxima edició, us hi esperem a tots!

MOIANÈS

Resum de l'any 2019

Consorci del Moianès

El Consorci del Moianès va atendre 24.821 visites durant l'any 2019: 10.922 a les àrees de promoció econòmica i unes altres 13.899 recollides des de l'Oficina de Turisme del Moianès, llocs visitables de l'Ecomuseu i altres punts d'informació turística.

Quant a les pàgines web de l'entitat, les dades també són destacables. La web del Consorci del Moianès (www.consorci-delmoianes.cat) ha comptat amb 25.466 sessions, i la de turisme (www.moianesturisme.cat), amb 33.874.

En conjunt, doncs, el Consorci del Moianès al llarg de l'any 2019 ha tingut un total de 84.161 visites presencials, telefòniques o via web.

Els resultats de l'Àrea de Formació són també molt destacables: s'han realitzat 126 cursos, amb 1.443 alumnes. Cal remarcar projectes com el FOAP - Formació Ocupacional, la Universitat d'Estiu del Moianès, la formació ACTIC, els cursos de català per a l'obtenció de títols oficials, els de preparació per a les proves d'accés de grau mitjà o superior o la formació empresarial, entre altres.

El Servei d'Ocupació del Moianès (SOM) va dur a terme 261 primeres entrevistes i 769 de seguiment. Va gestionar 204 ofertes de feina, amb 166 insercions. Entre els diferents projectes gestionats des d'aquesta àrea hi ha el *Projecte 30 Plus*, un programa amb l'objectiu de fomentar l'ocupabilitat de persones en situació d'atur majors de trenta anys, amb 18 persones i 17 empreses participants, en les dues darreres convocatòries; el programa *Ubicat*, amb 19 itineraris d'inserció laboral; el programa *Enfeina't*, per a la contractació de persones en situació d'atur de llarga durada, amb 12 persones contractades en les convocatòries 2018-2019 i 2019-2020,

i el programa *Treball i Formació*, amb diferents línies de contractació, dins les quals han trobat feina 19 persones en les dues darreres convocatòries.

Des de l'Àrea d'Emprenedors i Empreses es van realitzar 326 assessoraments, ja sigui a emprenedors, empreses o entitats de la comarca, i hom els va ajudar a l'hora de tramitar les ajudes corresponents. Del total de sol·licituds de subvenció presentades es va concedir un import de 211.788,04 euros.

En el projecte *Reempresa*, el mercat de compravenda de petites i mitjanes empreses, hi va haver 19 reemprenedors nous, 11 empreses cedents noves i 9 traspassos realitzats.

Altres projectes destacats de l'àrea han estat el CUEME - Cultura Emprenedora a l'Escola, l'Escola d'Emprenedors del Moianès i el Projecte d'Ocupació en la Indústria Local. Aquest darrer ofereix formació vinculada al sector, facilita la formació a l'empresa i gestiona ajuts a les empreses per la bonificació a la contractació de participants en el programa. 27 alumnes s'han beneficiat d'un o més dels mòduls de formació oferts.

Per acabar, dins l'àrea de Dinamització Turística i Comercial s'han fet un seguit d'actuacions relacionades amb la promoció del destí turístic del Moianès, com ara l'edició de material gràfic, millores a la web de turisme, la participació en fires locals i externes, accions de promoció conjunta amb Paisatges Barcelona, formació a les empreses per a acreditar-se com a punts d'informació turística, l'adhesió al Compromís de Sostenibilitat Biosphere, així com promoció de les rutes i senyalització turística, la gestió del projecte Ecomuseu del Moianès i altres actuacions lligades als productes de la terra i el comerç.

Conveni amb la Fundació Impulsa

Consell Comarcal del Moianès

El Consell Comarcal del Moianès i la Fundació Impulsa van signar, el dia 20 de febrer, a Moià, un conveni de col·laboració que servirà per a promoure l'accessibilitat d'alumnes del Moianès als cicles de Formació Professional (FP), i els acompanyaran de manera transversal per oferir-los noves oportunitats professionals. Es tracta d'un programa que fomenta la relació entre empresa, centre educatiu i alumne per tal de millorar les habilitats dels estudiants segons les necessitats de les empreses i, alhora, promocionar el talent i la seva retenció geogràfica a la comarca per facilitar un bon desenvolupament de la indústria i els serveis de la zona.

Més d'una vintena d'alumnes de 4t d'ESO de l'Institut de Moià, l'Institut Escola de Castellterçol i l'Institut d'Artés —joves de la comarca també van a estudiar en aquest municipi— es podran beneficiar de les beques IMPULSA i tindran l'oportunitat de realitzar itineraris de formació professional que afavoreixin la seva inserció laboral, evitant que la situació econòmica i social sigui una barrera que els impedeixi de formar-se professionalment.

Els alumnes becats rebran suport econòmic i acompanyament per part d'un mentor que els ajudarà durant els anys en què duri la formació professional escollida. «Volem que l'alumne tingui un aterratge fàcil en el món laboral. La Formació Professional té un índex d'incorporació molt elevat, i nosaltres els volem guiar cap a l'empresa, preparar-los, formar-los i integrar-los en la vida professional», va destacar el president de la Fundació Impulsa, Carles Cuyàs.

Cuyàs va ressaltar la necessitat que els joves del Moianès es puguin quedar a la comarca un cop hagin acabat la seva formació professional. «Volem que els joves siguin un actiu per a la comarca i per al territori. El valor del Moianès s'ha de poder quedar al Moianès.»

El vice-president del Consell Comarcal del Moianès, Eloi Oller, també va remarcar la necessitat «d'identificar les necessitats dels joves del Moianès i, d'aquesta manera, poder continuar teixint joventut». Oller va agrair la feina de tots els que han fet possible el projecte.



Carles Cuyàs i Eloi Oller, en el moment de signar el conveni

Notes terçolenques

Ramon Puig

Per a la història ha quedat l'anècdota d'aquell president dels Estats Units, Bill Clinton, que en un debat etzibà: «És l'economia, burro; és l'economia!» Aquesta és la mare dels ous i aquí intentarem de fer-ne una síntesi.

Milliores socials i en infraestructures públiques

En un full volant adjunt al BIM del passat febrer, s'assenyala la xifra de 2.676.148,52 euros, dels quals 2.554.449,50 corresponen al pressupost ordinari i 111.699,02 a inversions, amb un augment de l'1,73%. Es consoliden les grans infraestructures públiques, en clara referència a millores com el pavelló municipal, el Centru Espai Escènic i un segon ascensor a la residència Josep Brugarolas. Nova reordenació de la plaça Prat de la Riba com a punt de cultura i motor econòmic, amb reorganització de l'espai d'aparcament. Un firaire del mercat del dissabte comentava que en quaranta de venir a Castellterçol mai no s'ha acabat de censurar o penalitzar els infractors que

aparquen malament i obstaculitzen l'espai mercadal els matins d'aquest dia setmanal.

Potenciació del SAD

Es potencien els Serveis d'Atenció Domiciliària per a les persones de la tercera edat i dependents. Curiosament, en el primer mandat de Castell en Positiu va semblar que no deien ni piu sobre aquest tema, ni tampoc en la pre-campanya electoral ni durant els debats, cosa que no va deixar de sorprendre.

Congelada la càrrega fiscal

S'anuncia aquest fet per al pròxim any, deixant clar que «els principals tributs locals no s'apugen, seguint la tònica de congelació que ha estat marca d'aquest govern», segons afirmen textualment.

Beneficisó pacte polític en el Consell Comarcal

El portaveu de l'equip de govern, Marc Romero, afirma que, mitjançant el pacte entre Castell en Positiu i ERC, Cultura,

Educació i Medi Ambient passa a la seva jurisdicció i gestió; el batlle terçolenc presidirà el Consell d'Alcaldes de la comarca.

Festa de Sant Antoni

El sorprenent hivern quasi primaveral no ha estat obstacle per a tornar a l'esplendor tant de la gran cercavila de carros, carruatges i bestiar del 17 de gener com del bé de Déu de calderes i escudellaires del 25 de febrer. Cavalls engalanats, porcs, xais i aviram tornaren a constituir la magna cercavila, amb tot l'enginy dels tradicionals mitjans de transport, a més de tractors de totes mides, potser enguany amb menor participació quantitativa però amb més presència comarcal. Convé recordar que el Gremi de Traginers engloba Castellterçol, Castellcir, Granera i Sant Quirze. Moià va estar molt ben representat amb el periodista Xavier Rius al capdavant d'un grup de sastres. En aquesta edició, els banderers, com sempre garnits amb capa i barret de copa, han estat Montse Malats, Mercè Vilaró i el jove Jan Franquesa i Malats en representació del seu avi Joan. Entre els abillaments, jo ressaltaria el de Jordi Vila, cap de la darrera llista de CiU, vestit com Clint Eastwood en els seus millors westerns.

L'Escudella, amb Marc Ribas

Vint-i-vuit calderes i la presència mediàtica de Marc Ribas han marcat l'Escudella d'enguany. Com és tradicional, abans de la una, centenars de persones constituïen la veritable manifestació culinària, disposada a degustar l'escudella en la més que centenària col·laboració que dóna especial personalitat a Castellterçol entre la vintena de poblacions del Principat que fan festes per l'estil. Les calderes es van arrengrerar a la «plaça gran», amb l'estol de cuiners amb el seu característic uniforme escudellaire. Com sempre, amb notable presència del sector alimentari-artesanal i havent-se fet abans un esmorzar amb torrades.

Mostra de Teatre Amateur

Per cinquena temporada i amb l'aval de la Generalitat, la Diputació de Barcelona, l'ajuntament i, no cal dir-ho, el Grup Nou de Teatre com a principal catalitzador local, s'enfila des d'aquesta febrer una nova edició d'aquesta mostra. Animats per la qualitat, la bona resposta del públic i un preu popular i competitiu, Grups de Caldes de Montbui, Fals, Terrassa, Molins de Rei, etc. donaran vida al Centru.



Els banderers dels Tres Tombs (fot. Jaume Canal)



El cuiner televisiu Marc Ribas amb l'escudellaire Miquel Catot (fot. Pilar Gili)

Una escola de cinema a l'Estany

David Prat

De la passada tardor ençà, desenes de reunions en despatxos públics de la comarca giren a l'entorn d'un home i un projecte. Leo de Armas és l'autor d'una idea que ha tingut el mèrit d'arrossegar institucions del Moianès, alcaldes, regidors, tècnics, mecenes i activistes culturals: la creació d'una escola de cinema a l'Estany.

Quan en Leo va arribar a l'Estany l'any 2018 (vegeu LA TOSCA, núm. 783) ja tenia al cap la idea de poder-hi organitzar cursos d'estiu de cinema, però aquesta idea original ha anat modificant-se i creixent fins que ha pres forma el projecte actual de l'Escola Internacional de Cinema de l'Estany (EICE).

Molts veïns dels nostres pobles, incloent-m'hi jo mateix, hem compartit cerveses i cafès amb en Leo, escoltant el doll de frases que configuren el seu discurs apassionat. És un home insistent, convincent i de principis fermes. Un d'aquests principis, clau per a entendre el naixement i desenvolupament de tota aquesta història, és que tot compromís ha d'anar acompanyat d'un termini; altrament, segons ell, no hi ha compromís real. I en aquest cas el termini és aquest any mateix. Leo de Armas vol inaugurar l'escola, encara que sigui en una seu física provisional, aquest 2020 i vol escalfar motors organitzant uns cursos promocionals abans de l'estiu.

En Leo insisteix en la projecció comarcal que vol infondre al projecte i per això hi ha volgut engrescar ajuntaments i associacions de tot el Moianès. Una prova d'aquesta vocació comarcal la trobem en els esmentats cursos promocionals, que ja organitza la futura escola i que serviran perquè els participants produeixin films documentals que parlin dels seus pobles. La pel·lícula que el mateix Leo va realit-

zar ara fa més d'un any, *L'Estany, teixit de gent i art*, pot servir d'exemple del que diem. El treball final d'aquests cursos serà un documental sobre el Moianès, que en potenciï l'autoconeixement, l'autoestima i també la promoció exterior. Un segon exemple de l'abast comarcal del projecte és el nom de Néstor Almendros, figura cinematogràfica de renom internacional vinculada al poble de Calders, que l'EICE vol aprofitar per a posar la comarca en el mapa cultural del país.

L'escola vol promoure creacions cinematogràfiques que tinguin perspectiva i sensibilitat humanistes. En Leo no es cansa de parlar del caràcter humanista que vol donar a l'EICE. Explica a qui el vulgui escoltar el seu projecte pedagògic amb entusiasme i el justifica a partir de la seva experiència juvenil a l'Escola d'Art de l'Havana, on es va formar com a cineasta i com a artista en general. Parla d'humanisme perquè el cinema que li interessa és aquell que penetra en el component emocional de les persones, en el poder transformador de l'art o en la vivència interior de les experiències i els paisatges.

Si compartiu taula amb ell i el mireu als ulls, us serà fàcil de visualitzar mentalment l'escola que us explica. La rectoria de l'Estany, al costat del monestir i l'ajuntament, es reformarà per a acollir la seu de l'EICE, i això amb la participació imprescindible del bisbat de Vic. Els alumnes viuran immersos a l'Estany i al Moianès, i convertiran aquest entorn humà, social, econòmic, cultural i paisatgístic en el material a partir del qual elaboraran els seus projectes cinematogràfics. Aquest entorn serà alhora la font inspiradora i l'objecte dels treballs, però també la construcció creativa amb la qual caldrà treballar. L'alumne que necessiti un decorat, per

tant, caldrà que s'espavili i aconsegueixi la col·laboració d'un fuster i un pintor de la comarca per a fer arribar a bon port el seu treball. D'aquesta manera l'escola fomentarà l'esperit col·laboratiu imprescindible per a aquesta professió.

És important remarcar aquests aspectes pedagògics. Leo de Armas hi dóna una gran importància. Esdevenir cineasta, segons ell, no suposa únicament dominar els enquadraments, el guió, el so, la llum o el muntatge, sinó també el finançament o la promoció del producte final. Per altra banda, els coneixements i habilitats de caràcter més tècnic i més estrictament cinematogràfics s'adquiriran de la manera més pràctica possible.

D'acord amb el projecte, l'actual Cine de l'Estany (que actualment compleix sobretot una funció de local social) esdevindrà l'aula magna i la sala de projeccions de l'escola, raó per la qual caldria fer-hi una inversió que permeti dotar l'espai de la tecnologia i les comoditats que avui dia exigeixen aquests equipaments. Però l'Estany no perdrà pas el seu local social, perquè el nou espai faria compatible la seva funció actual amb la nova, lligada a l'EICE. Per això i per moltes altres raons, la implicació de l'ajuntament del poble ha

de ser i és un dels puntals d'aquest projecte. L'entorn de la rectoria, qualificat urbanísticament com a zona d'equipaments, és en bona part de titularitat municipal i caldrà que l'ajuntament impulsi un pla especial per a aquest espai del poble que contempli la potenciació de la futura escola i la seva convivència harmònica amb el centre del nucli urbà.

L'objectiu, doncs, és que l'escola sigui un revulsiu social, econòmic i cultural no solament per a l'Estany, sinó també per a la resta de pobles, perquè si arribés a bon port podria generar productes culturals de gran interès gràcies, naturalment, als professors i alumnes de l'escola, però també a la col·laboració i participació constant de veïns, polítics, artistes i professionals diversos.

Quan poso el punt final a aquest article, la negociació intensa bull: xifres, permisos, malentesos, signatures, acords, trucades, visites, reunions, complicitats, correus, encaixades... Per a materialitzar el projecte encara s'haurà de caminar i caldrà superar colls. S'haurà d'avançar amb determini i constància, a fi de superar les incerteses que encara queden. De feina per fer n'hi ha, però de ganes en sobren.



Edificis de l'entorn del monestir de l'Estany on s'ubicaria la seu de l'EICE (fot. D. Prat)

ESPORTS

Antics futbolistes del C.E.MOIÀ (4) Climent Romeu i Picañol

Joan Riera

El 16 de novembre, en el quart partit de lliga jugat a casa entre el C.E. Moià i el C.F. Olímpic la Garriga - B, que va acabar amb el resultat de 6 a 1 (més propi del tenis), fou homenatjat Climent Romeu i Picañol.

El Climent de cal Feroi, de vuitanta-quatre anys, fill d'una família de tractants de bestiar molt treballadora i coneguda arreu de la comarca, va jugar amb el C.E. Moià entre els anys 1951 i 1959, aproximadament.

En una tarda de futbol força freda, però plena de gols, va venir acompanyat pels seus familiars i cosins més propers i rebé un diploma d'agraïment de part del C.E. Moià.

Passats quinze dies, ens va rebre cordialment a casa seva i ell mateix ens comentava:

«Normalment jugava de davanter, però fins i tot havia jugat de defensa. En l'època de la sega —segàvem amb el volant— els del futbol m'havien vingut a buscar dues o tres vegades al camp. Després del partit em tornaven a deixar al tros. El Jaume Codina —el Quirze—, amic del pare, li demanava que m'hi deixés anar.

«Quan vaig començar a jugar tenia setze o disset anys. Jugava sense fitxa. Ja hi vaig trobar jugadors més grans, com el Ramon Oller, els dos germans Vilardell de cal Noc, el Valentí Gaja, que era l'ànima de tots, el Joan de ca la Pastora...

«Arriba un moment, cap a l'any 1956 o 1957, que jo podia anar a jugar amb cinc o sis equips: amb la Penya Solera, amb el Sants, amb el Mercantil de Saba-

dell, amb el Manresa... Però el meu pare tenia amistat amb un de Vic i... cap a Vic! De fet, sols m'hi vaig entrenar, l'ambient no m'agradava, vaig veure que no hi faria pas carrera. Amb equips així, si no tens un bon padrí a dins que et recolzi, malament rai.

«Lavors vaig tornar a jugar amb el Moià. Recordo que hi havia el Martínez, que era una bèstia, era molt bo però... només veia la pilota: al seu costat sempre tenies les de perdre. Quan anàvem a fora, primer anàvem amb el camionet del Xei, tenia una Tempo Matador. Més tard ja anàvem amb el Carbonell. Nosaltres en ho passàvem molt bé jugant a futbol. Tots érem amics.

«La mili em va anar molt malament. Em va tocar a Sidi Ifni, quan hi havia tot aquell embolic, i vaig estar setze mesos sense venir mai. Allà també hi va haver un campionat de futbol. Vaig jugar un o dos partits amb els Tiradors d'Ifni, però allò es va acabar com el rosari de l'aurora. A l'hora de venir cap aquí vam estar cinc dies per a embarcar. Un cop a Moià el primer que vaig veure va ser l'Agustí Vives, que em va portar amb la moto del Poble Nou a casa meva. La mili em va descol·locar completament. Tan lluny i tant temps...

«A casa tenia molta feina, entre el taller, el taxi, el camió del bestiar. Amb el pare anàvem a Santander i ens passàvem dos o tres dies sense dormir, conduint de nit. El dia que vaig pegar recordo que vam anar a jugar amb el Moià a Santa Perpètua de Mogoda. Vam saltar dos defenses contraris i jo al mig, i em van deixar grogui...

«Vaig dir prou, s'ha acabat!»



Climent Romeu, el tercer per l'esquerre a la gazoneta. Amb els jugadors del primer equip

El C.E. Moià i Joan Vila, premiats a Barcelona

Joan Riera

A primers de febrer del 2020 el C.E. Moià rep un correu d'invitació per a la gala dels IV Premis Solidaris - Fundació Catalana de Futbol: «Li fem arribar la invitació donat que un membre del seu club ha estat nominat pel Jurat per a optar al Premi Solidari en la categoria de Club/Persona Club. Concretament, el delegat Joan Vila.» Resulta que des de la Federació Catalana de Futbol ja s'havien assabentat de tota la tasca solidària que Joan Vila i un grup de col·laboradors estaven duent a terme des del C.E. Moià. Amb la temporada encara per acabar, i amb el



P. Moral, J. Vila, J. Sala i J.C. Redondo

Moià de líder, ja arribava el primer reconeixement.

En efecte, el vespre del dilluns 17 de febrer, a l'antiga fàbrica de cerveses Estrella Damm, de Barcelona, es donà el tercer premi a l'artífex del nou projecte social del C.E. Moià per haver fet —com ell sempre diu— «un pas més enllà del futbol». Això significa: acompanyar la gent de l'Hospital-Residència al camp, homenajar els ex-jugadors del Moià, ajudar els seguidors amb problemes de salut en els dies de partit, fomentar la igualtat d'oportunitats... Tot i jugar al pou de la Quarta Catalana, Vila ha mirat en tot moment que el poble es tornés a sentir l'equip ben seu. Per part del C.E. Moià hi assistiren el president Paco Moral, Joan Vila, Jordi Sala i Joan Carles Redondo *Joanca*.

També s'homenajà, a títol pòstum, la jugadora del benjamí-aleví femení del C.E. Moià, Marta Gual, en presència dels seus pares i germà. El record de la jove portera de Monistrol de Calders, que va morir l'agost de l'any passat, fou un dels moments més emotius de la nit. Pere Guardiola, president de la Fundació Catalana de Futbol, va afirmar: «De 1.200 clubs de Catalunya, avui en premiem vint-i-un que fan feina solidària. Futbol, amor i cor.»

En el moment de rebre el premi, Vila va fer un «Puyol-Abidal» i cedí gentilmente el moment a *Joanca*. L'endemà ja vam veure les fotografies i el vídeo pel mòbil, i els diaris comarcals se'n van fer ressò. Joan Farràs, membre del projecte social, va enviar un *whats* de felicitació que deia: «La cara de satisfacció del *Joanca*, en el moment de recollir el premi, ja val per tot el projecte.»

UNA MICA D'HISTÒRIA

Oficis antics i personatges (11) Modista: Irene Roqueta i Riera

Roser Portet



Irene Roqueta (fot. R. Portet)

El cosir l'ha acompanyada tota la vida: la seva mare, Nati Riera, ja era modista; segons la Irene, la verdadera modista: ella en va heretar l'ofici. Un ofici que ha tingut a casa, des de les habitacions on es va criar fins al cosidor on venien noies del poble a aprendre a cosir i a fer-se la roba, amb una iaia a qui va cuidar i que reia i fruiïa de la joventut i tot el que explicaven amb gràcia aquelles noies.

Dius que la teva mare era la verdadera modista.

La meua mare era la modista, havia anat a la fàbrica a set anys i va anar estalviant tots els diners per anar-se'n a Barcelona amb catorze anys a aprendre a cosir amb el sistema *Corte Ruiz* en una acadèmia amb la predecessora del Per-tegaz; no recordo el nom de la senyora, però segons la meua mare era més bona que ell.

En tornar es va plantar per ella a casa dels seus pares, al carrer de la Tosca. En

casar-se ja va venir a aquesta casa, al carrer de Sant Sebastià. A mi em va tenir pràcticament cosint, l'any 1932. Va tenir sempre noies per a aprendre: quan sortien de col·legi, a la tarda, anaven cap a cosir. En va tenir moltes, perquè la meua mare en el cosir era una eminència.

Com és que havent-ho tingut tan clar la teua mare no va deixar que tu també et poguessis formar professionalment?

Jo era filla única i anava al col·legi a les Monges. La mare Assumpció sempre li deia que em deixés anar a estudiar a l'Escola Massana. Amb la costura i amb el que jo dibuixava hauria pogut fer un bon aprenentatge, però no m'hi va deixar anar. Teníem una iaia impossibilitada, jo des de l'edat de set anys me'n vaig cuidar. Vaig plegar abans del compte del col·legi perquè la mare havia de cosir i la vaig haver d'ajudar. La meua mare sempre cosir, cosir... vivia per a això. Forma part de la meua vida, perquè sempre he viscut en aquesta casa, i sempre hi hem tingut cosidor.

Quines eren les noies que venien a aprendre a cosir?

Noies joves del poble... Com que n'hem tingudes molt temps, hem conegut molta gent i molts tarannàs. Aquestes noies venien a fer-se vestits, abrics, jaquetes, camises de dormir... S'ho feien elles, moltes per preparar-se vestits per estrenar en festes assenyalades com Nadal, Corpus, la festa major.

Eren estones molt divertides, quan venien. Hi havia noies que sempre els agradava salpebrar el que deien; per exemple, recordo que una d'elles era la Leonor Padrisa, que tenia salsa i era molt amena; sempre rèiem molt. També hi portàvem la

iaia, li agradava molt ser-hi, eren molt bones estones per a totes.

De petita hi vaig sentir a parlar molt de la guerra; hi havia una dona que tenia el marit treballant al Valle de los Caídos i una altra que venia amb el cap pelat com a republicana reconeguda. Ja més grandeta, es parlava de «nòvios» i nois, de pel-lícules, de llibres... També es feia safareig, era una manera de saber què passava al poble...

Què els ensenyàveu?

El *Corte Ruiz*, que és molt senzill: amb una pissarra amb quadres s'anaven posant les mides bàsiques: pit, espatlla, cintura, «cadera»... Sobre aquestes mides els quadres s'eixamplaven o s'estrenyien depenent de la persona. Preníem les mides amb un centímetre especial, que ja feia la conversió per a quan ho passaves al patró i així ja tenies les mides de totes les unitats de les peces que havies de fer. Servia per a totes les peces: camises, falldilles... fins i tot *trajes* de bany. El Sistema Ruiz és el que hem fet servir sempre, té un patronatge molt bo, la qüestió principal era prendre bé les mides. A les noies, el primer que els ensenyàvem quan arribaven a aquesta casa era la pissarra.

La meva mare no va comprar mai cap patró, i jo també me'ls faig. Saber dibuixar em va ajudar molt. Les revistes les compràvem per veure els figurins de vestits ja fets, la clienta feia les modificacions que volia del disseny i nosaltres trèiem el patró. Ja teníem el patronatge de les clientes i els anàvem adaptant. També empràvem molt a la clienta directament.

És important tenir ull clínic, l'expertesa de la modista que en veure la figura i la roba ja sap la roba que necessitarà i com li quedarà a la persona. El tipus de roba també és molt important, has de saber el cos que té la roba per al tipus de peça que vols, perquè si no no et queda bé.

Qui teníeu com a clientes i quina roba els feïeu?

Moltes d'aquí Moià i moltes estiuajants. Venien a cosir i a fer-se la seva roba moltes noies del poble, com la Núria Fonts, la Maria Rosa Arisa, la Maria Rosa Clusella.... Hi havia estiuajants que esperaven venir a Moià per fer-se fer la roba, com ara les noies de Can Fermí, d'aquí el carrer de Sant Sebastià. Hi va haver el cas d'una clienta que havia anat al Santa Eulàlia [a Barcelona] i no li va agradar com li va quedar i esperava venir a l'estiu per fer-se la roba o arreglar-se a casa el que no els agradava.

La Rosa Rovira, de la farmàcia, era una clienta molt bona, estrenava molt. També ho eren molt la Francisca Rius i la Maria Codina, recordo vivament el vestit de comunió de la seva filla Conxita, potser perquè ja m'hi vaig sentir molt implicada.

La meva mare era una gran modista, cosia molt bé i la gent se'n recordava i portava la peça molt temps. No és el mateix la confecció que peces fetes a mà, perquè a casa no s'encarava la roba, és a dir, no som simètrics i, per tant, no et serveix el d'un costat per a l'altre, preníem les mides de tot. La «perxa» també compta molt a l'hora que et quedi bé la roba, però la modista pot dissimular molts defectes. En això sí que es nota quan la feina és ben feta.

També hem fet molts vestits de núvia, en temps de la meva mare no recordo que féssim mai pantalons o *traje-pantalón*.

Com es proveïen de les teles i altres materials?

Al viatjant ja l'esperàvem quan havia de venir, perquè ens feia passar una bona tarda. Venia un cop al mes per ensenyarnos el mostrari i, a la llarga, ja érem com de la família. Si teníem una clienta que s'havia de fer un vestit per a anar al Liceu, per exemple, ja li dèiem que vingués quan havia de venir el viatjant i així ella s'ho triava. Però normalment érem nosaltres qui triàvem amb ell, les clientes ens

feien confiança. I els transportistes, el Círrera —aquest molt, perquè la Francisca Rius era molt bona clienta— o el Cintet, ja ens portaven al cap d'uns quants dies tot el que havíem encarregat. A part del viatjant, fèiem encàrrecs a cases bones de Barcelona, com Fabra i Coats, per als fils. També ens passava un viatjant de merceria per a botons, cremalleres i tot això.

Quan teníeu més feina?

Per la festa major tothom estrenava, també per Nadal, que es feien més abrics, que ja s'estrenaven per la Puríssima, i per Nadal es volia un vestit. Mai no ens ha faltat la feina, de vegades quedàvem malament perquè no s'arribava a tot; una vegada la Rosa Rovira es va enfadar perquè no l'hi podíem fer tot.

M'imagino que durant aquests anys has acumulat un munt d'anècdotes.

Ben cert, la darrera que m'agrada explicar és de fa un parell d'anys, la de fer un vestit de núvia per a la Mireia Soler Graner, que es casava al Canadà. El vestit, que era un *palabra de honor*, se'l va endur la seva mare i va arribar un dia abans del casament i sense emprovar! Vaig fer servir eines que em van ser molt útils: els vaig demanar què necessitava de mesu-

res de cintura, sobrepit, llargada de la falldilla, llargades de tot, entrada d'esquena, mida de coll, «cadera», escot, pit... El meu nét amb un programa informàtic va ajustar-les al que havia de ser el vestit. Cap «arreglo», cap agulla, però vaig prendre les meves precaucions, per exemple, vaig posar una mica d'elàstic per dintre del pit, que pogués donar si calia. El vestit li va anar perfecte! Però jo no les tenia totes fins que ho vaig saber.

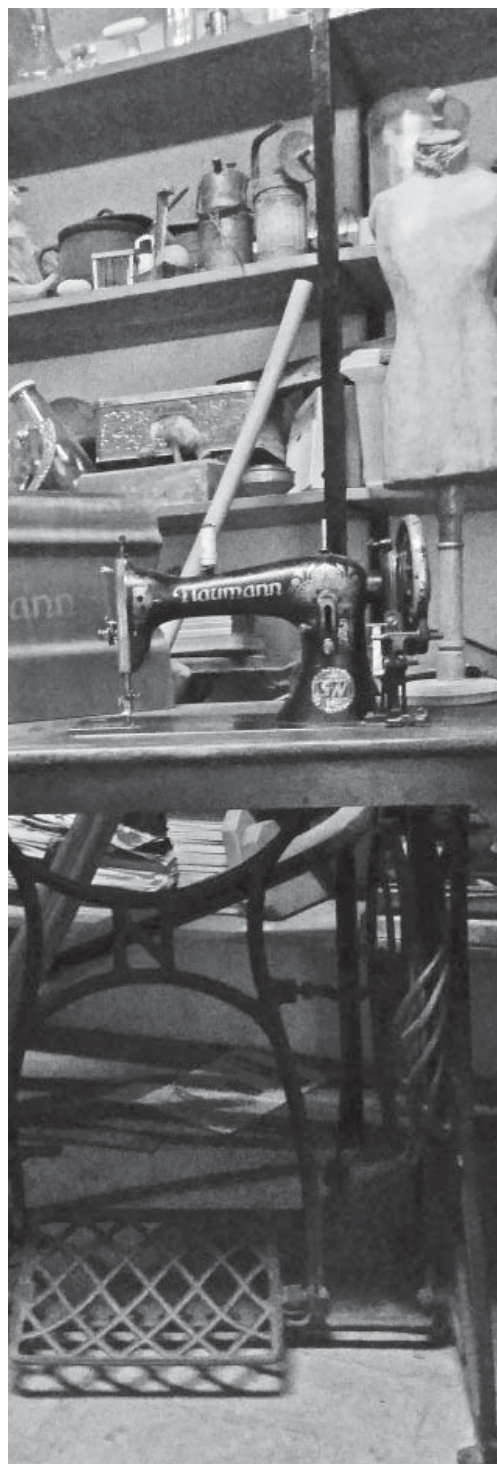
Quines són aquelles peces que més li ha agradat de fer?

Vestits que els guardi molt afecte, el de casament de la meva filla Núria i també quan li vaig fer el de Pubilla de Moià; l'hi vaig fer més finet i elegant que l'anterior, era un vestit senyorívol. També vaig fer els vestits de les dames d'honor.

També he fet el vestuari de la Festa Barroca. Venia el Ramon Tarter per encarregar-ho; quan treballava persona per persona sortien molt bé, però si solament teníem les mides era més difícil. Jo sola els vaig fer tots, també els de les noies. De les teles, també me'n vaig encarregar. No comptes pas el temps que hi passes, en coses com aquesta, ho fas una mica pel poble. Quan sóc al cosidor em passen les hores volant.



I. Roqueta i la seva mare, amb les cosidores C. Riera, N. Fonts, C. Font, R. Riu, M.R. Arisa i A. Riera, l'any 1959



Peces del cosidor de Cal Carter que la família conserva (fot. R. Portet)

També estic contenta d'haver fet vestits per a la meua filla Irene, o els vestits de tenis o per a anar a casament. O les camises que faig per al meu home i alguna altra peça.

Com va evolucionar el negoci?

L'any 1961 va plegar la meua mare, i en plegar ella ja vam deixar de tenir cosidor per a noies. Teníem la botiga-merceria, que es va obrir quan jo tenia tretze anys, amb la carteria al costat, que la duia el meu pare. La botiga va funcionar fins que va morir la meua mare, l'any 1984. De tot l'estoc no vaig vendre res, el continuo fent servir per a cosir, perquè anava cosint i servint les clientes de tota la vida, però ja més tranquil·lament, fent encàrrecs i confecció per a la meua filla Irene, que s'hi va dedicar durant un quant temps.

Ha trobat a faltar alguna cosa en la professió?

M'hauria agradat, com va fer la meua mare, anar a aprendre el que volia. M'hagués agradat anar a la Massana, fer treballs manuals, tinc un punt de creativa que m'hauria agradat desenvolupar. M'alaben de moltes coses, però jo no he sigut jo, he hagut d'estar pendent del que els altres han decidit per a mi. Em tallaven les ales del que vaig voler fer, la meua mare era molt autoritària i no em va deixar fer la meua. Però cosir també m'agrada molt.

¿Vostè anava per a artista, doncs?

Una mica sí, sóc una tastaolletes, però ho he «disfrutat» tot, cosint, cuidant la família... Ara pinto, arreglo l'antiga ràdio de casa, tot em satisfà. M'he cuidat molt de tothom, però de mi mateixa no gaire. M'ha agradat molt estar a casa, poder dedicar-me als fills quan necessitaven alguna cosa: per exemple, un any vaig ajudar a fer un pessebre al Vicenç, com que era de guix pesava molt i el vaig ajudar a portar-lo; el pare Duch en veure'ns va dir-me: «Apa, com has «disfrutat»!», i moltes altres coses pels fills que si hagués treballat fora de casa no hauria pogut fer.

EL RACÓ DIBUIXAT

Fent *sketchcrawl* pel Moianès

Carme Garreta Montmany

Fent *sketchcrawl* pel Moianès he pogut conèixer racons i raconets que desconeixia d'aquesta bonica comarca, de la mà del Cercle Artístic del Moianès. Les trobades mensuals, organitzades amb itineraris de dues o tres parades per a poder anar plasmant en els nostres blocs paratges i detalls dels pobles, m'han fet gaudir alhora de la coneixença i companyia de gent molt maca del Moianès i rodalies,

la màgia. Un cop *in situ*, amb una sensació de llibertat i d'ingravidesa molt especials, esculls el que vols dibuixar i, davant la dolça pressió d'omplir el full en blanc, aviat sents com l'espai, el moment i l'ambient de grup t'enganxen i et focalitzen. Llavors prepares el tamboret, deixes els estris a terra i comences a dibuixar.

Normalment, a mi m'agrada començar fent un petit croquis amb llapis, després

amb un retolador calibrat ressegueixo les línies principals i, deixant-me portar pels volums i les formes, vaig acabant de perfilar els detalls del dibuix. Seguidament, amb aquarel·les, vaig posant-hi color, intentant connectar amb la llum i fruit amb l'encant dels colors buscant l'equilibri cromàtic. Un cop el dibuix ha estat acolorit, m'agrada escriure-hi el lloc i la data per tenir un record d'aquell moment vital de connexió amb l'entorn.

L'*sketchcrawl* és una nova forma de mirar i de fruit de la realitat. Convido i animo tothom qui tingui



Dibuix de Carme Garreta

compartint la passió pel dibuix.

A través de l'*sketching* ens transformem en màgiques màquines fotogràfiques de dibuix, filtrant la realitat cadascú a la seva manera, depenent de la tècnica emprada, l'estil, els gustos, les proporcions i el talent personal, compartint coneixements, noves formes d'enfocar i escollir la realitat a dibuixar. És tota una experiència molt gratificant i recomanable. Des del moment que surts de casa, amb la il·lusió de conèixer algun indret nou, ja comença

curiositat i ganes de fer un petit viatge intern i alhora extern a provar-ho. Tant se val si se sap dibuixar o no, aquí no hi ha normes, tothom pot gaudir de l'art del dibuix en bona companyia.

No voldria oblidar-me d'agrair al Cercle Artístic del Moianès la seva labor cultural i artística i, per descomptat, de deixar-me participar en l'espai «El racó dibuixat» d'aquesta bonica revista comarcal anomenada LA TOSCA. Moltes gràcies!

LLETRES

El monument a sant Sebastià

Marian Baqués

Plantem-nos mentalment a la plaça de Sant Sebastià. Col·loquem-nos-hi mirant el monument. Imaginem-nos que som al 22 de juliol de 1936. Uns milicians han pujat de Caldes i calen foc a l'església de Sant Sebastià. S'ensorra el sostre i l'edifici queda en ruïnes. En els primers anys de la guerra es desmunta l'església. Amb les pedres es comença a construir una escola a la cantonada de l'actual carrer de Gregorio Marañón i l'avinguda de l'Escola Pia, un projecte que no tira endavant. La plaça agafa l'aspecte que té ara quan s'urbanitza en 1954. El monument té dues columnes: l'una era a la portalada, i l'altra, com que es va trencar, va ser feta de nou.

En Joan Gaja conserva en la seva privilegiada memòria aquests fets. Cal Cisteller tocava, paret per paret, amb l'església. Per a fer caure el sant de la façana el van lligar amb una corda. «Un, dos i tres...!» I la corda es va petar. «A dins hi havia un sant Sebastià de plata. Va desaparèixer.» «En el temple s'hi feia la novena del sant. I missa cada diumenge.» I en els ulls li espurneja la nostàlgia, a en Joan, quan diu: «Era bonic!»

S'atribuïa al sant el deslliurament d'una pesta. D'aquí el patronatge sobre Moià. Li dediquen un temple, que es comença a construir en 1508. Aquesta primera construcció és ampliada per la que s'inicia en 1764. Es consagra en 1808, casualment en el moment en què arriba un correu de Manresa demanant al sometent que envii homes per a combatre una columna francesa que es dirigeix a aquella ciutat. Moià hi envia setanta-tres homes, i no n'hi van més perquè no tenen més armes. Participaran en la batalla del Bruc.

Un conflicte bèl·lic —la guerra incivil— posa fi a un edifici emblemàtic de Moià. Una guerra! Per què no fou possible

la pau? Però, tant costa la pau? Què és una cultura de pau?

Gernika. Evito entrar en detalls sobre la criminal destrucció de la ciutat el 26 d'abril de 1937, que causà al voltant de dos-cents cinquanta morts. Avui hi ha aixecat un Museu de la Pau. En transcripció un decàleg: «Dialogar amb fermesa. Respectar els drets humans. Mirar al futur. Honorar l'altre. Posar-se en el lloc de l'altre. Escoltar opinions diferents. Cercar els punts en comú. Mitjançar per unir les voluntats. Inventar i crear. Orientar-se vers la reconciliació. Reconèixer els nostres errors. Pensar en positiu. Investigar i conèixer altres realitats. Confrontar postures de manera positiva. Revisar les lleis i les normes. No identificar les persones i els problemes. Encarar-se amb la injustícia. Flexibilitzar les nostres postures.» Surto del museu més reconciliat amb mi mateix.

De fet, una constatació. Ens la fa Francesc, bisbe de Roma, amb motiu de la Jornada Mundial de la Pau del 2020, jornada que se celebra cada primer d'any: «La nostra comunitat humana porta, en la memòria i en la carn, els signes de les guerres i dels conflictes que s'han produït, amb una capacitat destructiva creixent i que no deixen d'afectar especialment els més pobres i els més febles. [...] Moltes víctimes innocents carreguen sobre seu el turment de la humiliació i l'exclusió, del dol i la injustícia, per no dir els traumes resultants de l'acarnissament sistemàtic contra el seu poble i els seus éssers estimats» (*Documents d'Església*, núm. 1.109, Montserrat, març 2020, pp. 130-132).

Maria Carme Boqué és una bona amiga que s'ha especialitzat en la resolució de conflictes. Escriu: «No hem d'oblidar que la mediació ha estat i continua essent impulsada i practicada des de la co-

munitat, la qual cosa fa que existeixi una mediació natural que s'associa amb una manera d'entendre les relacions humanes des de la cultura de la pau i que és promotora del diàleg, l'empatia, el consens i, sobretot, l'empoderament individual i social» (*La mediació va a la escuela*, Madrid 2018, p. 15).

Entrevistem Xavier Melloni a *Cristianisme i Justícia. Fundació Lluís Espinal*, sobre la cultura de la reconciliació. Diu: «Reconciliació és tornar a posar les coses en el seu lloc. No enrere, sinó endavant. No és tornar a posar les coses tal com estaven com si no hagués passat res. Sinó que gràcies al conflicte apareix un lloc nou on es poden col·locar millor de com estaven abans.

[...] La reconciliació és poder deixar que aparegui un espai on tu i jo —ambdós— si guem reconeguts per l'altre sense ser devorats i sense ser ignorats. Això demana un llarg camí» (nov. del 2019).

Potser la bona terra de la pau neix en el cor de cada persona. Una llegenda, que no

sé d'on he arrel·ligat: «Conta la història que un vell xeroqui, preguntat pel seu nét sobre la lluita que hi ha dins nostre, li explicà: "Fill meu, en el nostre interior hi ha dos llops. L'un és el mal. Tot ell és ira, enveja, gelosia, dolor, tristesa, pesar, avarícia, arrogància, autocompassió, culpabilitat, ressentiment, inferioritat, mentida, fals orgull, superioritat i egoisme. L'altre és bondat. Això és: joia, pau, amor, serenor, humilitat, benvolença, empatia, generositat, compassió i fe." El nét va pensar-hi i, al cap d'una estona, preguntà a l'avi: "I quin llop guanya?" "El que tu alimentes", respongué.»

La pau en el nostre cor. No puc deixar de fer referència a la *Història del Lluís*, escrita per la seva filla moianesa Glòria Pons. Homes amb uns valors nets, fonamentats en un humanisme cristià, sense grans teoritzacions però que van ser capaçes de tirar endavant. El seu pas entre nosaltres ens ha llegat una herència de pau, una pau que duia gravada al cor. Un fragment del llibre, quan la lleva d'en Lluís és cridada a la guerra: «Una altra cosa que em turmentava eren els meus pensaments: "Com puc jo matar ningú si he estat defensant la vida fins a posar en preu la meua? Com puc disparar a una persona que igual com jo no sent cap odi envers ningú? Com podia llevar una vida

si Déu ens l'havia donada per igual a tots? Qui eren els nacionals? I els rojos? Doncs persones com jo! Amb uns ideals més o menys convençuts, amb una vida fressada pel treball, i pels treballs a viure com jo! Amb un futur que podria dependre de la bala del meu fusell! I tot això per què?"» (Barcelona 2019, p. 141).

Un fragment de la coneguda pregària atribuïda a sant Francesc. Ens marca un camí de pau: «Senyor, feu de mi un instrument de la vostra pau! On hi hagi odi, que jo hi porti amor. On hi hagi ofensa, que jo hi porti perdó. On hi hagi discòrdia, que jo hi porti unió. On hi hagi dubte, que jo hi porti fe. On hi hagi error, que jo hi porti veritat. On hi hagi desesperació, que jo hi porti esperança. On hi hagi tristesa, que jo hi porti joia. On hi hagi tenebra, que jo hi porti llum» (Francesc Gamissans, *Els escrits de sant Francesc d'Assís i de santa Clara*, Barcelona 1998, p. 133).



Fot. C.I.C. - Moià

MISCEL·LÀNIA

La Lluna i els seus mites

José Luis Rodríguez Lara

Segons Ptolemeu (†170), la Terra ocupava el centre del sistema solar, restava quieta i al seu entorn giraven els planetes. Més tard, Copèrnic (†1543) va corregir Ptolemeu i proposà el sistema heliocèntric, o sigui que el Sol ocupa el centre del seu sistema i al seu entorn es mouen els planetes. I així estem.

Astre rei del seu sistema, la seva llum i la seva calor dominen sobre tot el que hi existeix. El Sol és la font d'energia necessària per a la vida de la Terra. El Sol, a escala humana, és immutuable, sempre igual en si mateix i no canvia. El Sol és la llum i encarna el poder còsmic, la força vital, l'amor, el coneixement, la immortalitat, etc.

Però si el Sol és immutuable, la Lluna, en canvi, és proteica, voluble. Manca de llum pròpia i rep i reflecteix la llum que li envia el Sol i, a diferència d'aquest, la Lluna creix, minva i desapareix. Avui coneixem que, mentre la Lluna orbitava més a prop que ara de la Terra, aquesta, per influx d'aquella, visqué convulsos avatars. La Lluna té poder sobre tots els fluids i, com a mesura del temps, precedeix el Sol, ja que resulta més evident en l'extensió del mes, que no és tan curt com el dia ni tan llarg com l'any.

Per les seves propietats, la Lluna simbolitza la dependència, el principi femení, la periodicitat i la renovació. La Lluna encarna els cicles biològics, l'esdevenir, el naixement i la mort. Sí, és el símbol del pas de la mort a la vida i de la vida a la mort; per això moltes divinitats lunars són alhora ctòniques i funeràries. La Lluna produeix la pluja i és font de fecunditat, i

s'assimila a les aigües primordials, per la qual cosa és el receptacle dels gèrmens del renaixement cíclic i la copa que conté el licor de la immortalitat. Quant a l'assimilació funerària, a la meua terra, Còrdova, hi ha una Lluna premomitària: *la luna tiene cerco, quizá mi amor ha muerto*.

Continuem el mite: la Lluna és generalment considerada femenina només per la coincidència amb la menstruació de la dona, el suposat temperament voluble d'aquesta, el sexe i la maternitat. Per altra banda, es diu que la Lluna influeix en les mareas, la saba de les plantes, el pèl dels animals, l'oportunitat de les sagnies, les tales dels arbres, etc., i que les fases lunars són símbols de la mort i de la renaixença. Admiro la riquesa mítica de la Lluna, l'univers de la qual l'integren no res menys que l'aigua, la terra, la nit, la fecunditat animal, la fertilitat vegetal, el principi matern, el punt sud i el cantó esquerre, i si la

seva conducta moral és cosa de témer, l'anarquia, el caos, l'orgia, la luxúria i la catàstrofe, tot això no ha d'interpretar-se com un afer negatiu sinó com el preludi de la posterior restauració de l'ordre alterat (Beigbeder i Cirlet).

Ja durant el neolític la Lluna agrupava l'aigua, la fecunditat de la dona i dels animals i la vegetació, segons diu Beigbeder, i per als egipcis la Lluna, pel fet de rebre la seva força del Sol, era símbol de la fe que reflexiona sobre les veritats revelades (Du Portal). A Egipte, la Lluna s'associava també, a vegades, amb Tefnut, deessa de la humitat, la pluja i la rosada (R.A. Armour). Segons Horapol, els egipcis repre-

sentaven el mes per la Lluna i, en defecte d'aquesta, per una branca de palmera.

A Assíria, el déu lunar Sin, concebut en forma de mitja lluna, va ser senyor de l'energia procreadora i el seu nom fou dut pels seus propis reis: Naram-Sin, Ibi-Sin i Rim-Sin (Pijoan i Salvat).

Segons el mite grec, Endimió va ser un formós pastor. Era tan garrut que Selene, la deessa lunar, demanà per a ell a Zeus que li concedís vida eterna. Zeus li atorgà una prolongada joventut, però solament mentre dormís. Llavors cada nit Selene visitava el pastor i com a conseqüència tingueren cinquanta filles. Total, que Selene i Endimió visqueren la més estupenda aventura d'amor. El mite insisteix encara que Selene i el pastor continuaven estimant-se en algun lloc. Però, per al romà Plini el Vell, Endimió no era ni pastor ni galant, sinó el primer home que va observar la singularitat de la Lluna i el primer a enamorar-se, això sí, de tal formosor. Hi ha més floretes per a la Lluna: Píndar l'anomenà *l'ull de la nit*, i Horaci, *la reina del silenci*.

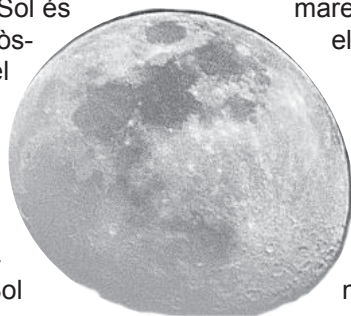
Els xinesos veuen en la Lluna la llebre que tritura els ingredients del licor de la vida, el *soma*, i en l'hinduisme l'esfera de la Lluna és el terme de la vida dels ancestres i en ella es dissolen les formes adquirides i en brollen les noves.

Entre els asteques la Lluna és filla del déu de la pluja i se sol representar amb

un recipient en forma de mitja lluna i ple d'aigua, sobre el qual destaca la silueta d'un conill, si no llebre, i entre els inques la Lluna és una divinitat femenina, esposa i germana del Sol, amb qui engendra els estels, essent tots dos fills del déu suprem Viracotxa.

En el bíblic Apocalipsi la Lluna es relaciona amb una figura femenina, que pot ser interpretada com la Verge Maria: «Aparegué una dona vestida de sol, amb la lluna als seus peus, i sobre el cap, una corona de dotze estrelles.» Sembla una al·legoria, en què el Sol podria simbolitzar Crist; la Lluna, la canviant natura, i les estrelles, els apòstols i, menys, els fills de Jacob. Aquesta descripció ha inspirat la imatgeria mariana, amb Murillo traient de la sublim llum la Mare de Déu, encarnant en querubins les estrelles i amb mitja lluna retuda. L'art del segle XVIII preferí la Verge sedent, envoltada d'estels i no pas d'àngels i amb la mitja lluna als seus peus.

Segons l'Alcorà, la Lluna és signe del poder d'Al·là. L'islam fa servir un calendari lunar per als actes canònics i les fases de la Lluna hi contenen la seva al·legoria amb la seva cara amagada evocant la mort i la seva cara plena esperant la resurrecció. I acabo: en astrologia, per la seva oposició al Sol, la Lluna simbolitza el principi passiu, la dona, el son, la receptivitat, la imaginació, el subconscient i les coses transitòries.



Fot. C.I.C. - Moià



CLÍNICA PODOLÒGICA MOIÀ

Centre de Podologia autoritzat pel Departament de Salut Plaça del Colom, 4 2n-2a // 08180 Moià

- QUIROPÒDIES (durícies, ulls de poll, ungues, ...)
- CONTROL PEU DIABÈTIC
- BERRUGUES PLANTARS
- ORTESIS DE SILICONA
- ESTUDIS BIOMECÀNICS
- PLANTILLES PERSONALITZADES
- REVISIONS INFANTILS

Cristina Homs Fargas N° Colegiada: 1456

HORAS CONVINGUDES

93.820.91.55 - 659.660.348

PUBLICACIONS

Els «fureros» continuen a bon ritme

Jaume Clarà

La Fura dels Baus ha fet quaranta anys! Quaranta anys d'una colla d'artistes trencadors. Quaranta anys en què es van fer notar amb cercaviles, un carro i una exposició d'art considerada irreverent per part de l'autoritat. Eren Marcel·lí Antúnez, Carlu Padriša i Pere Tantiñà (juntament amb Quico Palomar i algú més) els que van fer les primeres passes. «Vam néixer en el moment oportú, si ho haguéssim fet deu anys després no hauria estat el mateix», és la conclusió a què arriben. El moment oportú era l'anomenada «transició», després de la mort del dictador, un període amb ànsies de guanyar la llibertat, en què va proliferar el teatre de carrer i aquest tipus de propostes tenien un gran camí per recórrer. L'èxit del seu espectacle *Accions* (1984) i el ressò que se'n van fer els mitjans de comunicació van suposar un punt d'inflexió per al grup: La Fura dels Baus es va començar a fer un nom.

Quaranta anys després, i amb l'excepció de Marcel·lí Antúnez, que des de 1990 va reiniciar la seva carrera artística en solitari (vegeu l'article de Roser Portet en el

darrer número de *Modilianum*), els altres moianesos fundadors, juntament amb els també «fureros» Miki Espuma, Pep Galtell, Jurgen Muller i Alex Ollé, continuen al capdavant de la companyia. Ja no són els protagonistes dels espectacles; però, actuant diversos d'ells conjuntament o bé cadascun per separat, el nom de La Fura és responsable cada any de nombrosos macroespectacles, direccions escèniques d'òperes en els principals escenaris del món, projectes d'interès social...

Sobre la trajectòria d'aquests quaranta anys versa *La Fura dels Baus en quarantena*, el llibre de Mercè Saumell que l'Associació Cultural Modilianum va presentar a Moià el dissabte 1 de febrer. En l'acte, dirigit per Elvira Permanyer, a més de l'autora, professora de l'Institut del Teatre, hi fou present un dels fundadors, Pere Tantiñà, que va parlar, a més de sobre la història del grup, de la feina que està fent en aquests moments: el treball teatral, sempre de caràcter «furero», amb col·lectius de persones amb discapacitat intel·lectual.



Pere Tantiñà, Mercè Saumell i Elvira Permanyer (fot. Marina Berdalet)

«Una novel·la que us apassionarà»

Jaume Clarà

«Més enllà de l'aspecte formal, impecable, aquesta novel·la és una novel·la de passions, passional: l'odi, la por, l'alegria, la joia, la desesperança, l'esperança, l'amor, la solitud, els remordiments, la culpabilitat, la llibertat... I *La volada del pinsà* aconsegueix fer viure aquestes passions al lector, fa que el lector sigui empàtic amb tots aquests estats d'ànim. I això és el que aconsegueix la bona literatura: commoure. És allò que deia Aristòtil de la *catarsi*. La *catarsi* és aquest sentiment que se'n indueix des de fora i que ens cura, que és terapèutic.» Amb aquestes paraules Lluís Cerarols —filòsof, ex-batlle de Calders i actual delegat de Cultura de la Generalitat a la Catalunya Central— definia la primera obra de Roser Blázquez i Gómez, guanyadora del XV Premi de novel·la «Valldaura-Memorial Pere Calders».

La presentació de *La volada del pinsà* reuní més de seixanta persones, que ompliren la Biblioteca de Moià el divendres 14 de febrer. Entre els presents, gent vinculada amb Els Avets, on treballa l'autora, i amb l'Escola Pia —on el relat curt de la mateixa autora *El bufó que va haver de marxar de palau* és utilitzat com a eina educativa—, a més de familiars, amics i gent diversa interessada en l'obra.

L'acte, organitzat per Òmnium Bages-Moianès, començà amb la presentació pròpiament dita del llibre, a càrrec de Lluís Cerarols. A continuació l'autora mostrà imatges allusives a l'obra —ambientada en un monestir situat en un poblet no concretat del Pre-pirineu—, acompanyades de fragments de la novel·la, recitats per familiars i amics, i fragments musicals interpretats amb flauta per Raül Benítez. Finalment, un col·loqui amb l'autora, moderat per Marian Baqués, permeté de conèixer com s'havia gestat l'obra i que

tothom hi pogués dir la seva (així sí, fent esforços per evitar xafar l'argument als qui encara l'havien d'encetar).

Novel·la d'intriga, amb un frare franciscà, fra Bernat, com a protagonista, amb *La volada del pinsà* i reprenent les paraules de Lluís Cerarols «sereu arrossegats per la intriga», una intriga «que mai no és banal, sinó que ens porta cap a àmbits profunds de la naturalesa humana i les raons còsmiques». Una novel·la, «que segur que us emocionarà».



Roser Blázquez, signant llibres

Hem perdut alguna cosa?

Picanyol

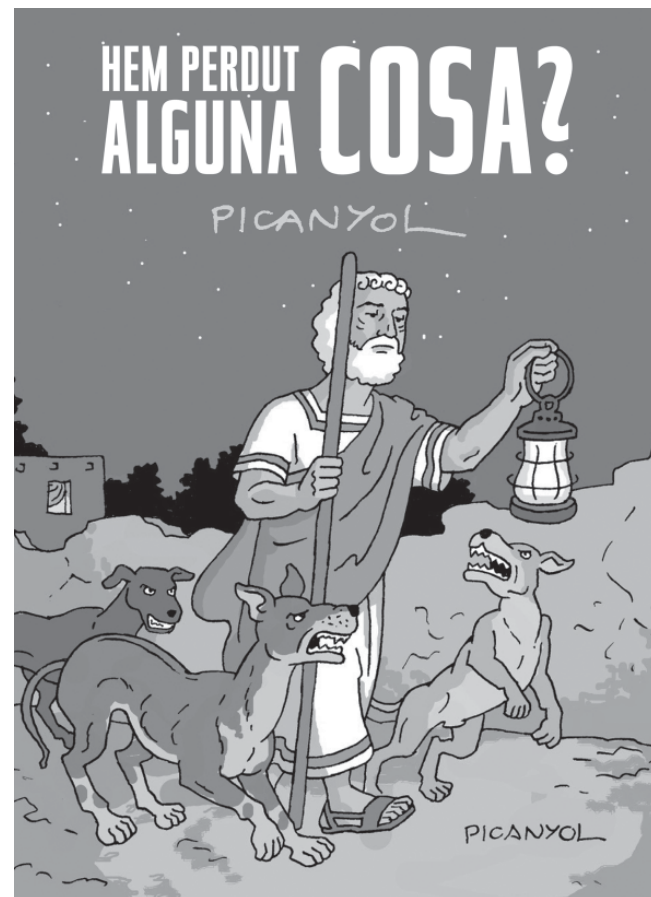
Els qui coneixeu el meu treball, ja sabeu que la meua vida professional ha estat dedicada principalment al còmic i també a il·lustrar llibres i inventar jocs. Però aquest llibre, que em publica Editorial Claret, és diferent del que he fet fins ara.

Com dic en la presentació: «Els dibuixos que il·lustren aquestes citacions són una selecció dels que he anat fent al llarg de cinquanta anys de vida professional. M'he esforçat a aconseguir que cada dibuix quadri amb cada citació, que no en redueixi el significat, que no el banalitzï. Espero haver-ho aconseguit.»

El títol *Hem perdut alguna cosa?* és una manera de dir que sí, que hem perdut alguna cosa, i a mi em serveix per a manifestar les meves conviccions, encara que ho faci amb paraules de gent més sàvia que jo.

Agraeixo a l'Editorial Claret que hagi acceptat aquesta obra sense dubtes i amb il·lusió. I, posats a agrair, he de dir que cada dia que passa sento més agraïment pels meus editors, els que encara hi són i els que ja han marxat. He tingut la gran sort de poder dedicar-me a l'ofici que m'agrada perquè ells van confiar en mi i van facilitar que pogués produir tots aquests dibuixos, els que veureu en el llibre i molts més. També a vosaltres, amics lectors, que us heu gastat uns diners amb les meves històries i dibuixos, desitjo haver-vos donat una mica de bellesa i alegria.

Encara que editorials com Edicions del Pirata, Norma o Cavall Fort continuïn publicant antic material meu, us presento *Hem perdut alguna cosa?* com el meu comiat professional, amb alegria i agraïment.



Ja fa alguns anys que estic jubilat i aquest llibre l'he anat fent sense saber que el feia, posant dibuixos meus d'anys enrere a frases i comentaris de diferents autors, fins que un dia vaig exclamar: «Ostres! D'això en podria sortir un llibre!»

PUBLICACIONS

Llibres



Albert Jané. *Estudis de llengua catalana*

Girona: Universitat de Girona, novembre 2019. 668 pp.

Recull d'articles d'aquest gramàtic (Barcelona, 1930) publicats dins la revista *Llengua Nacional* entre els anys 1997 i 2017, a cura d'Òscar Alegret, Francesc Feliu i Joan Ferrer. L'autor cita molt sovint els components de l'anomenada «escola lingüística moianesa», és a dir, Josep Ruaix (1940) i Carles Riera (1959), sobretot el primer.



Carlota Gurt. *Cavalcarem tota la nit*

Barcelona: Edicions Proa, 2020. 192 pp.

Premi Mercè Rodoreda 2019, aquesta novel·la és obra de l'escriptora d'arrels moianeses Carlota Gurt Daví (Barcelona, 1976). Gurt és descendent de cal Ferrer de la Font i néta de qui durant anys va ser bibliotecària de Moià, Lourdes Solà. Traductora de l'alemany al català, entre 1998 i 2010 va ser cap de producció de La Fura dels Baus.



Narcís Garolera. *Galeries del record: memòries d'un filòleg*

Barcelona: Edicions de 1984, novembre 2019. 622 pp.

Memòries molt interessants i ben escrites, que han tingut força ressò en els mitjans de comunicació. L'autor (Vic, 1949) esmenta moltes vegades el seu mestre i amic Josep Ruaix, a qui conegué al Seminari de Vic en els anys seixanta del segle passat.

Revistes

—**L'Esplai**, butlletí de l'Associació de Gent Gran de Moià, núm. 267 (febrer 2020) i núm. 268 (març 2020).

—**Modilianum**, núm. 61 (2n semestre 2019), revista d'estudis del Moianès, amb 96 pàgines de temàtica històrica i biogràfica moianesenca.

—**Cavall Fort**, núm. 1380 (2^a quinzena gener 2020), amb l'article «Ni celtes ni ibers: celtibers», de M. Àngels Petit, i una col·laboració del dibuixant Picanyol.

—**Full Diocesà**, de Vic-Solsona, dia 5-1-2020, amb el sonet «Punts suspen-

sus», del poeta moianès Carles Riera, a primera pàgina.

—**La Corriola**, núm. 2 (desembre 2019), revista del poble de Sant Martí Sesequeioles (Anoia), amb l'article «Alguns mots del DCVB localitzats a Sant Martí Sesequeioles», del filòleg moianès Carles Riera.

—**Llengua Nacional**, núm. 109 (4t trimestre 2019), amb l'article «A propòsit del mot "igual"» i la ressenya «Els mots (t)robats», de Carles Riera, i l'article «Qüestions de puntuació (I)», de Josep Ruaix.

Diaris

Regió7

2-1-2020

«Calders adequa un parc urbà al Puig amb una zona per a autocaravanes. El projecte preveu fer, en una segona fase, un mirador i un estudi arqueològic de l'antiga masia». «La Fura dels Baus és irreproducible: són gent amb molt talent i sense grans egos», entrevista a Mercè Saumell, que ha publicat *La Fura dels Baus en quarantena*.

4-1-2020

«Castellterçol senyalitza tres rutes pel municipi amb panells explicatius».

25-1-2020

«Una dona de setanta-sis anys de Manresa mor en accident a Calders».

13-1-2020

«Moià promou un servei municipal per a prevenir l'assetjament escolar. El projecte ofereix atenció individualitzada i acompanyament als centres educatius de la població».

29-1-2020

«Moià vol completar la primera planta del pàrquing subterrani per poder-la posar en servei. El consistori va recuperar l'equipament situat sota la plaça del CAP després de presentar una oferta al concurs de creditors de MoiàFuture, però no està acabat». «Més que un pàrquing», editorial sobre el mateix tema.

1-2-2020

L'Institut Moianès va guanyar una de les proves de la copa Cangur de matemàtiques, celebrada a la Universitat Politècnica de Catalunya a Manresa».

4-2-2020

«L'Oficina d'Informació al Consumidor visita Moià».

5-2-2020

«Motocròs: El calderí Oriol Casas, del Moto Club Moianès, és quart en la primera prova de l'estatal, a Albaida».

6-2-2020

«S'enfronta a tretze anys de presó per incendiar una casa de la seva propietat a Moià».

8-2-2020

«El Moianès supera per primera vegada la xifra de 14.000 habitants. Moià ha crescut el 2% en un any i arriba a 6.400 empadronats».

13-2-2020

«La Diputació dóna suport en la gestió de nòmines de 23 ajuntaments del Bages i el Moianès». «Castellterçol es dota d'un inventari del cementiri per millorar-ne la gestió».

15-2-2020

«Ramaders del Moianès han de fer 60 quilòmetres més per a accedir a un escorxador. El de Sant Joan de Vilatorrada, on anaven, ara tampoc no sacrifica bestiar boví, oví ni cabrum».

21-2-2020

«Festes de la Llum de Manresa: Els Exabrupto de Moià congelen l'Anònima per parlar del canvi climàtic».

22-2-2020

«L'Ajuntament de Moià aprova el primer pressupost després d'eixugar el deute. El govern d'ERC tira endavant els comptes amb el suport de Junts i d'un dels regidors de Capgirem».

EL PUNT AVUI+

26-1-2020

«La mezzosoprano russa Victoria Karkatxeva ha guanyat el primer premi del concurs Viñas».

BREUS

La borrasca «Glòria»

Els efectes de la borrasca «Glòria» que va afectar Catalunya el passat mes de gener també es van notar a la vila de Moià. La matinada del dia 21, el menjador i la primera planta d'una casa del Camí Ral de Vic van quedar calcinats com a conseqüència d'un llamp que va caure a l'edifici. Afortunadament no es va haver de lamentar cap ferit.

Altres estralls van ser la caiguda de diversos arbres, com ara el de la fotografia, a l'antiga zona dels Baus, o un altre al carrer de Nazari Alibés. A la plaça Major el vent va tombar un fanal, mentre que feia caure algunes teules de l'església o rajoles, com en un bloc de l'avinguda de la Vila. Un llamp també va deixar durant alguns dies el poble sense el so de les campanes.



Fot. Xavier Rius

MOVIMENT DEMOGRÀFIC

Naixements

Karim Talibi Fruitós, fill de Yunes i d'Isabel, dia 9 de gener.

Nia Plana Mas, filla de Josep i de Vanessa, dia 14 de gener.

Diorobo Toure, filla de Mahamadou i de Diorobo, dia 14 de gener.

Lourdes Mota Serracarbasa, filla de Jordi i de Cristina, dia 23 de gener.

Mía Guadalupe García Rivas, filla de Félix Octavio i de Solyarameth Nayhaney, dia 1 de febrer.

Àlex Sabido Fruitós, fill de Javier i de Cristina, dia 13 de febrer.

Albert Gros Barea, fill d'Alberto i de Raquel, dia 14 de febrer.

Defuncions

Josep Manel Serra Grau, de cinquanta-sis anys, dia 2 de gener (a Badalona).

Fortià Casas Benito («Gori de Cal Maties»), de seixanta-set anys, dia 5 de gener.

Joan Soldevila Figuera, de vuitanta-nou anys, dia 5 de gener.

Angustias Hueso Ureña, de vuitanta-set anys, dia 11 de gener.

Cayetano Hueso Ureña, de setanta-nou anys, dia 14 de gener.

Dolors Estevedeordal Serarols, de noranta-dos anys, dia 27 de gener.

Francisca Camacho Sánchez, de vuitanta-dos anys, dia 6 de febrer.

Eugeni Roca Viñas, de vuitanta-set anys, vidu de Rosa Maria Rosich Prat, dia 17 de febrer.

NECROLÒGIQUES

A reveure, Gori

Assumpta Roca Iglésias



Fortià Casas (Gori)

El dia en què els Reis preparen els regals i els nens els esperen il·lusionats, has decidit marxar. I ho has fet envoltat d'amor, d'abraçades, de carícies. La família era el més important i no t'ha fallat.

Ens has donat una lliçó de vida. Durant la teva malaltia mai no vas perdre l'esperança, però tenies clar que la lluita era complicada. Quan et demanaven com et trobaves, deies «Ben arreglat!», i ensenyaves les teves cicatrius de guerra.

A sota de Cal Maties, dins el garatge, eres l'home més feliç del món. Era la teva cova, el teu refugi, com si fossis prehistòric, època, la prehistòria, que t'apassionava. Allà, sempre enfeinat: fent diorames, construint la caseta de fusta per al Martí i la Vinyet, polint ossos per al museu, pintant la «cabra d'or», preparant les graelles per a la Festa del Porc, posant a punt els canons per a les trobades del 1714, ajudant en tot el possible la joventut del Cau... mentre escoltavies la música de la Patum.

Però el que més et motivava era el Carnaval. El duies a la sang des de ben

petit al costat de la teva germana Do. Primer a Torelló i després a Moià. Esperaves la Nani per a maquillar-te amb la il·lusió d'un nen petit.

A l'estiu, el mar et cridava. Allí trobaves la pau i el descans que tant anhela- ves. I si podies t'escapaves cap a Mataró a visitar el teu amic de l'ànima, en Josep Barbena.

Seguies el Barça, estaves preocupat pel Procés, t'encantaven les cançons del Julio Iglesias i passejar arreglant el món amb l'Eduardo.

I, des d'aquí baix, la gent de Cal Maties et volem dir:

- que sempre hi eres quan et necessitàvem,
- que gràcies per ensenyar-nos que amb un somriure es pot moure el món,
- que amb la senzillesa es pot anar a tot arreu,
- que amb alegria no hi ha obstacles,
- i que disfressar la vida és viure més feliç.

Gori, no et preocupis, entre tots cuidarem les Annes i el Fortià. Ens hi ajudaran el Pau, la família i els amics. Ah!, i no t'oblidis de fer un petó ben gros al Tin i a la Laura. Fins a sempre.

Estimat amic Gori, t'has passat de frenada!

Joan Pedrals

Estimat amic Gori, t'has passat de frenada! El terrat del campanar queda una miqueta més avall...

En l'última conversa que vàrem tenir, em vares repetir una petició, que en altres ocasions ja m'havies fet, que t'agradaria pujar al cim del campanar per veure Moià des de dalt. Vares dir-me que, quan estiguessis més bé, ja quedaríem perquè t'acompanyés al terrat. T'agradaven les altures i aquest és el punt més alt del poble.

Però has anat més amunt, bastant més amunt, massa i massa aviat!

Et trobarem a faltar, ens deixes dessemparats. Com ens ho farem ara sense el teu somriure, les teves gràcies i les teves disfresses... i, sobretot, la teva amistat sincera?

Ara la teva disfressa seran unes grosses ales blanques que t'has ben guanyat!

I et vull demanar que, des del teu lloc de privilegi actual, no ens abandonis del tot, intercedeix davant de *quien corresponda* perquè els d'aquí baix no fem massa disbarats.

Et recordarem i et donarem les gràcies per haver-te conegut i tractat tots aquests anys.

Una forta abraçada!

Fins aviat, Gori!

Museu de Moià

L'any ha començat trist per al Museu i les Coves del Toll i per a tots els qui, d'una manera o altra, treballem i col·laborem en aquest projecte. Un dels nostres més estimats i valuosos col·laboradors, en Gori Casas, ens ha deixat, massa aviat i massa de cop; no ens ho esperàvem i no hi estàvem preparats; ens costa d'entendre-ho, parlar-ne i assumir que ja no el tenim aquí.

Just l'any passat, el 2019, va fer vint-i-cinc anys que el Gori va començar com a col·laborador voluntari al Museu i a les Coves del Toll. Durant tots aquests anys la vinculació i el suport incondicional han estat intensos. La seva afició pels nostres orígens i per descobrir quins materials i quines eines utilitzaven i com les fabricaven els prehistòrics que van viure a les Coves del Toll, no tenia límit. Era una gran ànima inquieta, sense por, ho provava tot, creant els seus invents sovint molt «furoros» i moltes vegades fusionant material modern amb material d'ús antic. No es

cansava mai de preguntar als experts de casa i de fora; i si podia s'hi posava al costat per aprendre com un alumne encuriós i ple de preguntes.

Durant tots aquests anys ha estat una font incansable, proporcionant altruïstament els famosos collarets d'os a tots els escolars i mestres que han passat per les Coves. Peces que va adaptar per a nosaltres com a clauers que tots portem. La feina que li duïen aquests ossos, i que sovint li suposava algun mal de cap i reganyadeta: enfeinats com estan a Cal Maties, i ell dedicant temps al Toll. Sort n'hem tingut, de la seva incansable, pacient i estimada Anna, que el deixava fer i ens deixava fer «als del Museu»... Quantes trucades de l'Anna al Museu o als nostres mòbils preguntant: «¿Que hi ha al Gori, aquí? El podeu fer venir que té feina a Cal Maties, o ha d'anar a Torelló a portar paquets, o...?»

No es cansava de repetir-te que anessis a veure el seu últim experiment, invent o eina que havia fet amb materials diversos —os, pells, ceres, sílex, budells...— en el seu «taller d'artesa prehistòric» a sota de Cal Maties. Era sorprenent tot el material que tenia i que anava provant a veure què li sortia, agafant fotos o llibres que li havíem donat o que havia trobat en les seves excursions i viatges amb les Annes i el Forti. Recordem quan va descobrir la fibra de vidre i el ferro com a elements per a fer reproduccions i va fer per al Museu dos dòlmens a mida real, o va folrar de fibra el menhir de quatre metres que ens havien donat uns companys de Reus i que utilitzem d'attrezzo; i no va parar aquí, va demanar la rèplica del Marcel·lí Antúnez al seu cunyat Marcel·lí i, quan aquest no està de gira, el tenim donant la benvinguda als visitants a l'interior de l'ascensor del Museu.

Han estat molts anys plegats amb un munt d'aventures compartides que donarien per a un llibre sencer; amb el Gori la

vida mai no era convencional, ni avorrida, sempre era inesperada i plena de sorpreses. Han estat moltes excursions per conèixer altres equipaments com el nostre Museu i les nostres Coves; anar a fires temàtiques, a comprar minerals o reproduccions pels tallers, a comprar material gran i divers amb la seva furgoneta per tal de muntar fires, oficines, zones de tallers, pells, senglars, còdols, sílex, i les coses més peculiars que us pugueu imaginar però que ja feien servir els moianesos que vivien fa milers d'anys a les Coves del Toll.

Hem viscut mil aventures muntant i fent Mercats de la Prehistòria, Mercats Escolars de la Prehistòria, Festes Barroques i muntatges diversos i sovint singulars per als nostres temps: representacions teatrals, demostracions, concerts, etc. En cadascuna de les aventures no s'oblidava mai de portar una mica de formatge, embotit, xocolata i olives, perquè amb la panxa plena tot és veu millor! Quan a l'estiu venien els arqueòlegs a excavar, sempre els anava a veure carregat de «fato» i productes de casa, i ells ho esperaven i agraiïen de valent!

Quan pensem en el Gori, tot i la nostra tristesa, un somriure ens il·lumina la cara,

perquè el Gori era alegria, es feia estimar, i era com «una peça única de Museu», extraordinari i irrepetible, que trobarem molt a faltar, que mai no oblidarem i que sempre portarem als nostres cors.

Traspàs de Mn. Joan Barat

Josep Ruaix

El dia 10 de gener va morir a Barcelona, a l'edat de vuitanta-sis anys, Mn. Joan Barat i Graell. Havia nascut a la colònia Rosal de Berga el dia 22 de juliol de 1933, va estudiar al Seminari de Vic i va ser ordenat prevere el 20 de desembre de 1958. Fou vicari de Santa Maria d'Oló, de Santpedor i de Centelles. També ho va ser de la nostra parròquia de Santa Maria de Moià, des del febrer de 1964 fins al juliol de 1965. Després exercí com a vicari de Santa Maria d'Igualada. En 1970 passà a l'arquebisbat de Barcelona, en el qual fou rector de Capellades i posteriorment de Santa Maria de Mataró, on s'estigué catorze anys (de 1997 al 2011) i féu front a la restauració de la basílica. Finalment, es jubilà i passà a viure a la Residència Sacerdotal Sant Josep Oriol de Barcelona. Reposi en pau.

Decés del pintor Jaume Casacuberta

Josep Ruaix

El dia 7 de gener va morir, a Manresa, a l'edat de vuitanta-set anys, el pintor Jaume Casacuberta i Roma, vinculat a Moià i a LA TOSCA.

Havia nascut a la Colònia Jorba, terme municipal de Calders i parròquia de Sant Pere de Viladecavalls, el dia 22 de març de 1932. En 1946 es traslladà a viure a Manresa i laboralment treballà als històrics Magatzems Jorba, especialment en qualitat d'aparadorista i integrant dels equips de disseny i publicitat.

Com a afició i alhora professió, tota la vida va ser pintor d'escola manresana, deixeble d'Evarist Basiana, membre fundador del Grup 13 i afiliat al Cercle Artístic de Manresa. Ja sigui amb pintura a l'oli o amb aquarel·la, retratà tots els racons de la capital del Bages, però també paisatges montserratins, moianencs i costaners; així mateix, treballà en la decoració d'algunes esglésies. Va estar molt implicat en la vida manresana i exercí també com a mestre de futurs pintors.

Com hem dit, estava vinculat a Moià, on venia sovint, sobretot a l'estiu. Entre les moltes exposicions que va fer, també en tingué a la nostra vila. D'obres seves, n'hi ha escampades arreu, perquè feia una pintura que agradava: realista, delicada, clara.

Ell mateix es definia com «un pintor de cavallet», pel fet que li plaïa de sortir a pintar al carrer, a més de fer-ho al seu estudi manresà. També com hem insinuat, va col·laborar amb LA TOSCA. Són d'ell, per exemple, les portades de juliol-agost del 2003, de desembre del 2006 i de desembre del 2011 (darrer número dirigit pel qui signa aquesta nota).

* * *

El funeral es va celebrar a la parròquia manresana de la Sagrada Família el dia 8 de gener, presidit per Mn. Carles Riera, prevere moianès amic del pintor, i concelebrat pel rector d'aquella parròquia i pel rector de la parròquia on havia nascut. Al final hi hagué diversos parlaments glossant l'obra d'aquest gran paisatgista que ens ha deixat. Al cel sia. Donem el condol als seus familiars, especialment a la seva esposa Antònia.



En Gori i el seu fill, Fortià, en un dels Mercats de la Prehistòria (fot. Museu de Moià)



Casacuberta pintant a Manresa, vora el riu Cardener

DADES METEOROLÒGIQUES

Estació pluviomètrica de l'Escola Pia

LATITUD 41° 48' 53" N LONGITUD 2° 5' 44" ALTITUD 741 m

GENER 2020

DÈCADA	TEMPERATURES			ESTAT DEL CEL			VENT	PLUJA	
	Màx.	Min.	Mit.	Serens	Coberts	Núvols	Dominant	Parcial	TOTAL
De l'1 al 10	12,0	1,7	6,9	5	0	5	W	11,6	
De l'11 al 20	9,5	1,2	5,4	2	1	7	W	5,0	
Del 21 al 31	10,7	3,9	7,3	1	3	7	SW	127,4	144,0

FEBRER 2020

DÈCADA	TEMPERATURES			ESTAT DEL CEL			VENT	PLUJA	
	Màx.	Min.	Mit.	Serens	Coberts	Núvols	Dominant	Parcial	TOTAL
De l'1 al 10	14,5	5,2	9,9	4	0	6	W	0	
De l'11 al 20	13,3	4,2	8,8	0	9	1	W	0	
Del 21 al 29	15,7	5,3	10,5	4	0	5	W	0	0

COMPARATIVA GENER-FEBRER 1920 - 2020

	Gener 1920	Gener 2020	Febrer 1920	Febrer 2020
Mitjana de les màximes	9,1	10,8	11,2	14,4
Mitjana de les mínimes	0,4	2,3	2,6	4,9
Temperatura mitjana	4,7	6,5	7,0	9,7
Màxima absoluta	15,0	15,9	18,0	21,5
Mínima absoluta	-4,0	-1,7	-3,0	0,5
Pluja mensual	33,4	144,0	41,4	0,0
Pluja màxima en un dia	23,3	75,6	17,2	0,0
Dies de pluja	3	8	7	0
Dies de neu	2	0	0	0

Les dades meteorològiques de Moia actualitzades cada 15 minuts (i les dades històriques des de l'any 2006) es poden consultar a la pàgina web de Carles Illa i Casanova, *MeteoMoia.cat*. També es pot seguir al Twitter: [@MeteoMoia](#), i al Facebook: *Meteo Moia*.

NOTA DE LA REDACCIÓ

Totes les persones i entitats que vulguin fer-nos arribar articles, cròniques, informacions, etc. per al pròxim número de LA TOSCA, ens ho poden fer arribar fins al dia **16 d'abril**, a través del correu electrònic latosca@latosca.cat o bé deixant-nos-ho a la nostra bústia, a Can Carner.